ޤައުމީ މަޖިލިސް

ޤައުމީ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ޢަދުލިއްޔާ

ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ 9 ވަނަ ބައްދަލުވުން

8 ޖުލައި 2025

ބައްދަލުވުން ބޭއްވުން ތަން: ޤައުމީ މަޖިލީހުގެ ގ (ކޮމިޓީރޫމް ނަންބަރު 4)

ފެށުން ގަޑި: 11:00

{ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު؛ ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް}

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ސަލާމަތީ ހިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ 9 ވަނަ ބައްދަލުވުން. މި ބައްދަލުވުމުގައި މި އޮތީ ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަތައް ދިރާސާކުރުން. އޭގެ ތެރެއިން ހުކުމެއްގެ މައްސަލަ ރިޕޯޓު ކުރިއަށްގެންދިއުން. ދެން މި ރިޕޯޓަކީ އެއްކަލަ ސިއްރު ރިޕޯޓެއް. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީ ސިއްރުކުރަން ހުށަހަޅާ ކޮންމެވެސް ބޭފުޅަކު.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސިއްރުންކޮށް ހާމަކަން ބޮޑުކޮށް އަޅުގަނޑެން ފެންނަނީ ގެންދަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިތީގައި އެބަ ހުއްޓޭ ސިއްރު މައުލޫމާތުތަކެއް. ޖަވާބު ވެސް ބޭއްވެންޖެހޭނީ ސިއްރުން.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޝިޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެ ވެސް ނިންމަންވީ ޤާނޫނީ ކޮމިޓީން؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކިހިނެއް ހަދާނީ؟

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޝިޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކޮމިޓީން ނިންމަންވީ ޤާނޫނީގޮތުން ހުށަހަޅާން ސުންގަޑި.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކޮންކަހަލަ ތަޢާރަފަކަށްތޯ؟ ސިއްރު ތަޢާރަފަކަށް...

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލް ނާޡިމް ވާހަކަދައްކަވަން:

..ރިޕޯޓު ހުށަހަޅަން.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދައްކަވަން:

ޕައިލަޓް ބޮޑަށް ޖީވީން ފެންނަ ގޮތަށް...

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލް ނާޡިމް ވާހަކަދައްކަވަން:

އާދެ! މި ކޮމިޓީގެ ޒަރީޢާއިން މި ރިޕޯޓު އެކުލަވައިލުމުގައި މަސައްކަތްކޮށްދެއްވި މިހާރުގެ ވެސް ހައިސިއްޔަތުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ސީދާ މި ރިޕޯޓުގެ ހުށަހަޅާފައި ދަންނަވައިލާނަން އިނގޭތޯ. މިހާރު މި މަސައްކަތައް ދަ ހުރިހާ ޒުވާނުންވެސް ތިލަފުށީގެ ތެރޭ ބޮޑެތި ދިވެހިރާއްޖޭއަށް ގެއްލުން ހިނގާފައި ސިނާޢީ ކޮޅުން އެއްޗެހިތަކުގެ ހަބަރުތައް މާލޭ ކަސްޓަމްސް ސަރަހައްދުގެ ނޫސްވެރިން ހަދާލާފައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްލާމްދީނުގެ ގަވާއިދު ހިފެހެއްޓުމުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތަށް ބޮޑުތަން ކޮމިޓީން ފެނި ދިރާސާކުރި. ދެން މި ދިރާސާކުރުމުގެ ބައްދަލުވުންތަކުގެ ތެރެއިން ބަޔަކު މަސައްކަތްކުރި އެބަ ހުރި އުފެއްދުމެއް، އިދާރީ މަސައްކަތް. އޭގެ ކަސްޓަމްސްގެ ބާރުވެން މި ކޮމިޓީން ރަށްރަށުގެ ސަރުކާރު ބާރުވެން 30 އޮކްޓޫބަރު 2024ގައި ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ދުވަހު ވާހަކަތަކުގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށް އިތުރު މަސައްކަތް މިގައި އުފެއްދީ. ދެން މިގައި ރިޕޯޓުގެ ބަލަހައްޓަމުންދާ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރަން ކުރާ ދަތުރުތަކުގައި ގޮތްތަކާއި ގަވާއިދާ ހިލާފަށް ސިއްރުން މުދާ އެތެރެކުރާ ތަކެތީގެ މުޤައްދަސްކަން އާއި ހަދަ އަޅާތަން އިތުރު ދެ އަހަރެއްގާ ދުވަސްވެފައިވާ ކަމަށް ކަސްޓަމްސް ސަރަހައްދުގެ ބާރުތަކުން ދިރާސާކުރުން، އޭގެ އެއް ކަންތައް. ދިވެހިރާއްޖެއިން ބާރުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް އަންނަ އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ ބާރުތަކާ އެއްވެއް ކޮންމެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮންޓްރެކްޓަރ ސިއްރުން އެތެރެކުރާ އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތަކަށް ރައްޔިތުން އެބަ އޮތް ކަމަށް ނިޒާމް އޮތްކަމާ ނަމަ އެކަން ވެސް އޮތީ ކޮބާތޯ ގޮތަށް ކަމަށް ބެލުން ކަސްޓަމްސް ސަރަހައްދުގެ އޮފީސަރުން ބައްދަލުކުރުމުގައި ބެލުމާއި ބެލުމުގެ. ރިޕޯޓުގެ ބާބު ޙަރަކާތްތަކާ ވަކި، އޭގެ ތަފާސްހިސާބު އަދި ސަލާމަތީ ނިޒާމްތަކާއި ސިއްރުން ބަލާ ބަލަހައްޓަމުން އެ ބާބު ދެން ފެނުނީ 24 ގަޑިއިރު ތެރޭން ސިނާއީ ކޮންޓްރެކްޓަރުން ސިފައިންގެ ނިޒާމުގެ މުއައްސަސާއަކުން ކަސްޓަމްގެ ބާރުވެން ބެލުމާއި ބެލުމުން. ދެން މިހާރު ކަސްޓަމްސް ސަރަހައްދުގެ ބާރުވެންގެ ކަސްޓަމްސްގައި ދާއިރާގެ އޮފީސަރުންނަކީ ކަސްޓަމްސްއަށް މަޤާމުގެ ދިމާވެފައިވާ މަސައްކަތްތެރިންނަކީ ދެއްކުމުގެ ސެކިއުރިޓީން ކަސްޓަމްސްގައި ނުވެ ކަސްޓަމްސް ހަމަ ޤާނޫނާ ކަސްޓަމްސްގެ އިތުރުކުރުން ދިމާވާ ވާހަކަތަކެއް

ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން ނަގާ ނުކުތާއެއް. އެއީ އެ ބޯޓުގެން އެ ވިއްދުވި އެ ބޯޓުގެންނަން އެ ރާ އެ ބޯޓު ކައިރިއަށް ދާން ޖެހެނީއޭ ހިސާބު ވެސް ނުވިޔަސް ވާނެ. ޚުދުދުން ކައިރި އެތެރެން ވެސް ޖެހެނީއެވެ ވެސް ނުވިޔަސް ވާނެ. އެންމެ ފަހުން ބޯޓު ކައިރިއަށް ދިޔައީ ސަރުކާރުގެ ސޮޅުލާޓު ނުހައްދާ އޮތް ޖެހެނީއެއްގައި، އެ މުހުން ޖެޖޭން ސަރުކާރު ހިދާކޮށްފައި އޮތް ޖެހެނީއެއްގައި ކަމަށް އެ ބޯޓުގެން ވިއްދުވި. ދެން ހަމަ އެއާއެކު އެ ޖެހެނީ ހިދާކޮށްދާ 4 މަސްތިއިރު ވެސް އޭގެ ސަރުކާރުގެ ވެސް ގެއްދިފާއެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، ކަސްޓަމަށް ގޮތްތަން މަޖިކޮށްފައި އޮތް ދިފާޢިދާއީގެ ބޭނުން ބޮޑު އިވެއްޓުމުގެ ގޮތުގައި ޚަރުޖުގައި ނެތް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަން ދޫކޮށްނޭ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލަންޖެހޭ މައްސަލައެއް. އެހެންވީމާ، އެ މައްސަލަ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ ބަލާފަ. ދެން މި މައްސަލައިގައި ހޯމްސާ ސިވިލްޖަހާޅުމަން އެ ކަސްޓަމްސްގެ ޚަރުޖުން ކުރި ކަމެއް ނޫން ކަމަށާއި، މި ކަން އެ ކަސްޓަމްސްގެ ޚުދުމުޚްތާރުކަމާއި ބޭރަށް ކަނޑައެޅިގެންވާ ކަމަށާއި، އެ ޚުދުމުޚްތާރުކަމާއި މައްސަލަ ބެލުނުކުރުމަށް ދިވެހި ފުރުޞަތުގެ ހިދުމަތަށް ހުޅަހަޅާ ކަމަށާއި، ޚުދުމުޚްތާރުކަމާ މައްޗަށް ބިލުބޭތްރަނި ސިޔާދުން ސިނާރީޓްތެޖު އެބޭރާތްކުރާ މަސިޓްކަރިންގެ ކުރުމުގެ ބޮޑުމަކުގެ ކަންކަމު ކަސްޓަމްސްގެ އަރުސަރަހުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ކައިރި ވިއްދުވި ވިއްދުވުން. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމުގައި މިނިސްޓަރ އޮޅު ހޮޔްލޭންޑ ސިޔާރިޖު ވެސް ވާހަކަ ފުރުއްކުރެވިއްޖެ. އެ ވާހަކަތަކުގެ އަލިގައި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން އެ ބޯޓުގެން ދެއްކި ވާހަކަތަކާއި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ކުރެއްވި ސުވާލުތަކާއި އެ ސުވާލުތަކަށް ދެއްކި ޖަވާބުތަކަށް މި މައްސަލަޔަ ދިރާސާކުރުމުގެ ތެރެއިން އިތުރު ތިން މައްސަލައެއް ދެކުނެވި. އެ ތިން މައްސަލައިގެ ކަސްޓަމް ބޭންޖެ ފައިދާހުސްތެއް މާލެގެ ދިރިއުޅު ގެގެޔަށް އިމްޕޯޓްކުރުމުގައި ގެއިމުކުރުވިގައިވާކަމާއި، އޭގެ ތެރެއިން އެއް ބޭންޖެ ފައިދާހުސްގައި ބޭންޖެކޮށްފައި ހުރި ސިޔާރިޖުތަކާއި ގޮތުނައި ގަވާއިދު ހިލާފަށް ނެރެފައިވާ މައްސަލަ. ދެވަނަ މައްސަލައަކީ ހ.ތިމަރަފުށިގައި ހުރި އަތުލައިގަތުމަށް އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން ގައިމުކުރެވިފައިވާ ބަންދަރުތަކާއި ޤަވާއިދާޚިލާފަށް ބަންދަރުތަކުން ކަލާނީއާއި، އެ ބަންދަރުތަކަށް މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ ބޯޑު ފަހުން އެޕްލިކޭޝަން ޕްރޮސެސްކުރާ ކަމާ އަތުލައިގަތުމަށް ބަންދަރުތަކުގެ ކަޅާއި އޭގެ ތެރެއިން ހުޅުމާލޭ ޕުރައިވެޓް ކުންފުނީގެ ތިމާވެށިއާ ބަންދަރުގައި އެޕްލިކޭޝަނެއް ހުށަހެޅުމަށް ހަދާފައިވާ ޖެހޭ ނުބައްދަލު ބޯޓެދެ ފޮނުވުމަށް އެ ބަންދަރުތަކަށް އެޕްލިކޭޝަނެއް މައްސަލަ، އެއީ ތިން. ރަނގަޅު މައްސަލައަކީ މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސަސްގެ މުސާރައާ ނުބައްދަލު ހަރުދަނާކުރުން ފައިސާ އެ ސަރވިސްގެ އޮފިސަރުންގެ އިސާރީގައި ޖަހާފައިވާކަމާއި އެ ފައިސާގެ ބަސްލު ބަލަނބަލާ ކަމުގެ ކަމަށްވާތީ، މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސަސްގެ 21 އޮފިސަރުންގެ ބޮޑު އިސާރީގެ މައްސަލައެއް ޖުމުލަ ހަފްތާ ސަޕޯޓް ދިވެހިން ރުފިޔާ ވެއްދާފައިވާ 4 އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދައްކަންކަމަށް ކަމަށް ކޮމިޓީގައި

ވާހަކަފުޅުދައްކަވަމުން މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމްލޭންޑް ސެކިއުރިޓީ އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ ޢަލީ އިހުސާން ވިދާޅުވީ، އެ މަޤާމަށް ދިޔައިރު ފުލުހުންގެ ހިދުމަތުގައި ތަރުތީބުކުރުމުން ގެންދާ ކަމަށް ވިދާޅުވެފައިވާތީ އެ މަސައްކަތުގެ ތަރުތީބު ކުރިއަށްދާ ގޮތް ބެލުން. މަޖިލީހާ މަޢުލޫމާތުތަކުގެ އަލީގައި ކޮމިޓީން ނިންމާލި އިތުރު މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމުގެ ގޮތުން ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަންގެ އިސްޓޭޝަން ޗާޓަރުކުރައްވަނީއެވެ. އެ ބައްދަލުވުންތަކުގެ ތަފްސީލު ރިޕޯޓުގައި އެ ވަނީއެވެ. ދެން އަޅުގަނޑު އެ އެޖެންޑާގެ ތަފްސީލުތަކާ ނަންނަން އިނގޭތޯ. ދެން ރިޕޯޓުގައި ކޮމިޓީން މި ވަނީ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި ހިމެނިފަ. ރިޕޯޓުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި ހިމެނިފަ. 11 ޖުލައިގައި އޮންނާނެ. އެހެންވީމާ، މި ދެންނެވި ހުރިހާ ޖުމްލަތަކާއި ދެކޮޅު ފާހަގަކުރާތީ އަދިވެސް ރިޕޯޓުން ކޮމިޓީއާ މި ރިޕޯޓުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގައި މި ވަނީ އިނގޭތޯ. ދެން 4 ވަނަ މާއްދާގައި މި ވަނީ އަޅުގަނޑުމެން 4 މާއްދާގައި ވެސް 11 ނުކުތާއެއް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްފައިވާނެ. އޭގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑު މީގެ ކުރީން ދެންނެވި ކަންކަމުގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން އޮތީ މި ރިޕޯޓުގައި މި މަޤާމަށް ހިނގަމުން ހަމަ ދިޔަ ވާހަކަ، ދިޔައިރުގައި ދިމާވެފައި އޮތް މަސައްކަތަކީ މި ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރި މި ރިޕޯޓަށް ހޯދި މިނިސްޓަރު ދެއްވާފައި އޮތް މަޢުލޫމާތުތައް ކަމަށްވާތީ، އެ ކަންތައް އަޅުގަނޑުމެން މި ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާނެ ކަމަށް ބުނެވޭ. އެއީ 4.9 ގައި ރިޕޯޓުގައި މި މަޤާމަށް 4.9. އެއީ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ އަދި ބަނދަރު ފަދަ ތަންތަން ސިއްރުން އެތެރެކުރާ ޑްރަގް މައްސަލަތަކާ ގުޅޭގޮތުން އިންޓެލިޖެންސް ލެވެލް އޮޕަރޭޝަންސް ކޮންޓްރޯލްކުރަނީ، ޕޮލިސްގައި ހިންގާދޭ ކަސްޓަމްސްގެ ތެރޭގައި ބޯޑަރުން ކަސްޓަމްސް ކަންކަމުގައި އެ ބަޔަކުގައި އަދިވެސް ފުލުހުންގެ ގޮތުގައި ކަސްޓަމްސް ކޮންޓްރޯލްކުރަނީ ހިންގާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަމަށާއި، ސަރަޙައްދުތަކުން ކަސްޓަމްސް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ކަނޑައެޅިފައި އޮންނަ ކަސްޓަމްސް ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅުމަށް މިނިވަން ކަސްޓަމްސްގެ ހިންގަމުންދާ ކަމަށް ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަމަށާއި، އެ ކަސްޓަމްސްގެ ޙަރަކާތްތެރިވަމުންގެންދާ ކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަމަށް ވެސް 30

ސަފާރީއެއް ފަޔަރކޮށް އެ ސަފާރީތަކަށް އަރައި ބައެއް ސަފާރީތަކުގައި ހުރި ބަނދުރާ ނަގާފައިވާ ކަމަށް މިނިސްޓްރީ
އޮފް ހޯމްލޭންޑް ސިކިއުރިޓީ އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީން ހިއްސާކޮށްފައިވާ ވާހަކަ. ސަފާރީތަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ
މިންގަނޑުގެ އިތުރުން ބަނދަރާ ނަގާ މަސައްކަތަކަށް ދާއިމީ ބަލައިގެން ގަސްތުލުން ބަލައި ބަނދަރާ ދުވާލުމުގައި އެ
އުސޫލުތަކުން ހުއްދަ ލިބިފައިވާ މިންގަނޑަކީ ކޮބައިތޯ މިހާރު ބަލަމުންދާ ކަމަށާއި، އަދި ބޯޓުރިންގެ ޖެހިފައިވާ
މިހާރު ބޮޑުކުރެވިފައި ހުންނަ ދުވަހަށް ބަލަމުންދާކަން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްލޭންޑް ސިކިއުރިޓީ އެންޑް
ޓެކްނޮލޮޖީން ހިއްސާކޮށްފައިވާ ކަން. މިއީ މި ކޮމިޓީގައި ހޯމް މިނިސްޓަރު ދެއްކެވި ވާހަކަތަކާ ގުޅިގެން ގެނެވުނު
ނުކުތާއެއް. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އޮތީ ބޭނުންވާ ފައިނޭންޝަލް ގެއްލުން ސްޕީޑްބޯޓުގެ މައްސަލަ. އެއީ
4.12 ގައި މި އީޒީ. އެގްޒިބިޓް ބޭސިކް ފަޔަރފައިޓިން ކޯސްތައް ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ސްޕީޑްބޯޓުތަކުން ނުކުރެވިފައިވާ
މަސައްކަތާ ގުޅިގެން ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރި ދިރާސާކުރުން. މިގައި އެ ކޮމިޓީގެ ފަރާތްތަކުން އެންމެދުވުން ކޯސްޓްގާޑުން
ޓްރެއިނިން އެ ބޭސިކް ފަޔަރފައިޓިން ސްޕީޑްބޯޓުގެ ނަމްބަރާއި، އަދި މި ކަމަށް ދުރާލާ ރޫލާއިގެން
ހިންގާފައިވާ ކަމުގެ ކަން ކޮމިޓީއަށް އިނގޭ މިންވަރު ފަހެއް މިހާރު ހުރި ކޮށް. އެއީ އެ ޓީމުން އެ
ބޭސިކް ފަޔަރފައިޓިންގެ ތަފާސް ހިސާބު ނުލިބިފައިވާ އެޑްވާންސް ފަޔަރފައިޓިން ޓްރެއިނިންގ ނަގައިދޭ ކަމަށާއި، އެ ކޮމިޓީގައި
ތިބި ހިއްސާދާރުން، އާ ދީ ހިއްސާދާރުންގެ ނަން މަސައްކަތް ހިއްސާކުރައްވާ ބަލަހައްޓާނެ އެކަން. އަދި އެ އާ ދީ
ހިއްސާދާރުން ކޯސްބޭނުމުގައި އެދުނުއިރު އެކަން ބޭސިކް ފަޔަރފައިޓިން ހުރި ސްޕީޑްބޯޓުގެ ގެރައިދުތަކަށް. ދެން އެ
ޓީމަށް ގަނޑުވަރު ފަށް، ކޯސްބޭނުމުގެ ހާޒިރުވުމަކީ ގަނޑުވަރު ފަށް އެކަން ހުރި ސްޕީޑްބޯޓުގެ ގެއްލުނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިއީ
ވެރިން ސާފުކުރަން ދެން މެދުކަނޑާލުން އެކަށް މެދުކަނޑާލުން އެ ކޮންފިޔުގެ ފޯރިކަން ބަދަލުވުމަށް މި އީޒީ.
ބަދަލުކުރަންވާ ސްޕީޑްބޯޓުތަކުން މި ފަސް އެ ތަރުތީބު ނަމަ ފަހަން ފިޔާވަޅު. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން
ކޮމިޓީން އަށްވަނަ ބާޒާރުވަނީ އެ ސްޕީޑްބޯޓު އެތެރެވެ އެގްޒިބިޓް އެންޖެހިލާއިޖެސް ކަމަށް ފަށަށް އެއީ އެ
ގަވާއިދު ފަހަށް ބޭޖެ ތަރަށް ހިފައި އެތެރެލާ ސްޕީޑްބޯޓުތަކާ އެ ސްޕީޑްބޯޓުތަކުގެ. އެހެންނަމަވެސް، އެއްވެސް ކަމަކަށް
ފައިސާގެ މުޢާމަލާތް ނުވި އިތުރު ބަޔަކަށް އެ ހިއްސާކުރި ބަދަލުކުރެވޭ ދެކޮޅު އެއީ ހައިސިއްޔަތު ކަމުގެ.
އެހެންނަމަވެސް، ފަހުން އެ ހިއްސާކުރި ތިޔަ ފަރާތްތަކަށް ވަރަށް ގާތުގައި ދެ މީހުން. އެ ދެ މީހުންނަށް އެއްވެސް މާލީ
ގޮތުން ކަމެއް ނުވި ބައެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެ މީހުން ކަމެއް އެއްވެސް މަސްލަހަތެއް ފައިސާއެއް ނުލިބި އެ
ސްޕީޑްބޯޓުތަކުގެ އަގު ނުލިބި އެ އޮޑިޓަރު ހިއްސާދާރުން މި މީހުންނަށް ހިއްސާ ބަދަލުކުރެވުނީ އޮންނާނެ
ކަމަކަށް ބެލުމުގެ ގޮތުގައި ނުކުތާ. އެހެންނަމަވެސް، ފަހުން މި ހަވާލު ދީ ސްޓޮކްހާމާ އިންގްލޫ، އަންހެން ދީ ކުރުންނާ
މިއީ. ހާދަހާގެ ދީ މިހާރުގެ އެ ބަދަލުކުރީ. ބަދަލުކުރެވުނީ އެ ދީ މީހުންގެ ބޮޑުތައް، އެ މީހުންނަށް ކަސްޓަމަރުން 67

މިލިއަން ރުފިޔާގެ އިންވެސްޓްމަންޓް ހެދުމަކުން މި މަސައްކަތް ބައްލާށް ނުވޭ. މި މަސައްކަތް އަސްލު މިއީ ހަމަ މަކަރާއިހީލަތުގެ ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮމިޓީއަށް ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރިވެރިންގެ ތެރެއިން ހަމަ ބޮޑަށް މީގެ އަޑީގައި ހުރެގެން ފަށްޓުކޮށްގެން ހަމަ ހިންގާފައިވާ ވަރަށް ބޮޑު މަނީލޯންޑަރިންގެ އަދި ހިޔާނާތުގެ މަސައްކަތްތަކެއް. ދައުލަތަށް އެ ކަމުގެ ސަބަބުން 67 މިލިއަން ރުފިޔާ މި ވަނީ ގެއްލިފަ. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ މީގައި ބަޔަކު ޝާމިލުވެފަ ޖެހިފަ ސަރުކާރުން ވާސިލުވެވެންޖެހޭނެ ކަމަށް. އެންމެ ފުރަތަމަ މި ސިޔާސީ ފަރާތްތަކަށް ދެއްކި ކުންފުނިތަކުގެ ނަން ވެސް ހާމަވެފައިވާ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެ ފާހަކަ މި ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުމަށް. ދެން ކަސްޓަމްސް ދައުލަތުގެ ސިސްޓަމްތަކުން ނަގާފައި ހުރި މަޢުލޫމާތުތަކުން ހިއްސާކުރުންނަކީ ކޮބައިކަމާއި އަދިވެސް އަދި ހިއްސާކުރުންނަކީ ކޮބައިކަމާއި މި ހުރިހާ އެއްޗެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ. ދެން އަޅުގަނޑު މި ނުކުތާގައި ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ އެހެންވީ ކަސްޓަމްސްގެ ފަރާތުން ކޮމިޓީއަށް ދިން މަޢުލޫމާތު ވެސް ސަރުކާރު ނޫން ކަން. ކަސްޓަމްސްގެ ފަރާތުން ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލްކޮށް ބައިވެރިވެވޭގޮތަށް ހުރި މަސައްކަތްތަކެއް އެބަ ހުރި ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވިން. ބައިވެރިވެ އަޅުގަނޑުމެން ރަސްމީގޮތުން ކަސްޓަމްސަށް އެންގައިގެން ސީދާ ކަސްޓަމްސްގެ ކޮމިޝަނަރ ޖެނެރަލްގެ ބޮޑުވުމުގެ ދަށުން އާ ބައިވެރިވުމުން އަޅުގަނޑުމެން ހިއްސާކޮށްލެވިގެން މިހާރު އެ ބައިވެރިވުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިވަނީ މީގައި ހިފެހެއްޓީ. އެހެންވީ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުމެން ދިން ބައިވެރިވުމުގައި ވަނީ ސަރުކާރު މަޢުލޫމާތު ނޫން ކަން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެނގެން އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ އެ ކަން ކޮމިޝަނަރ ޖެނެރަލްގެ ސަލާމަތުކަމުން ދެއްސެވުމަށް ސަރުކާރު މަޢުލޫމާތު ހުށަހަޅަން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްތަކަށް ފުރިހަމަ އެއްކޮށް ސަރުކާރުން މި ވަނީ ސިސްޓަމްތައް ބަންދުކޮށް ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުއްޓުމަށް. އަދި މާލީ ހިސާބު ބަންދުކޮށް ފައިސާ ހޯދުމަށް މި ވަނީ ބަންދުކުރުމާއި މިހާރު. އެހެންވީމާ، މިހާރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކާރިޔާގެ ސަރުކާރުތަކުގެ ފިޔަވަޅުން ވެސް މި ވަނީ އެބަ ބަލަހައްޓަމުން ގެނެސްދީފި. މިހާރު 47 މިލިއަން ރުފިޔާއަން މި ޤައުމު ރަނގަޅުވި ހަމަޖެހިފައި 12 ޑިސެންބަރު 2024 ގައި މި ސިސްޓަމްތަކުގެ ޖެހިފަ ވާ ފައިސާއަން. އެހެންނަމަވެސް، މި ހަމަ ފިޔަވަޅުތަކެއް މީގެ އެންމެ ސަރުކާރު ވެސް، އެހެންމެ ލާރިއާއި ވެސް ނުލިބޭނެ ކަން އެއީ ހަމަ ރަނގަޅު ކަމެއް. އެއީ ސަބަބަކީ ހަމަ އާދައިގެ ދެ މީހުންގެ މަސައްކަތަކަށް މި ބައިނަލްއަޤްވާމީ މި ޤައުމު ހުރިހާ އިދާރާތަކުގެ އެ މީހުންގެ ބޮޑުކަމައި އަޅުވާލައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ހިއްސާކުރުމަށް ބާރުވެދޭ. ދެން ޤާނޫނީ ގޮތު ހިއްސާކުރުންނަކީ ކޮންބައެއް ފަދަ އަޅުގަނޑުމެން އެނގޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިއްރު ޖަމާކޮށްގެ އެ މީހުންގެ ނަންތައް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވަނީ ހަމަޖެހިފަ. މިއީ ހުކުމްކުރަނީ ބާރެއް ޖަމާސާހާތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެން

އެ ނަންބަރަކަށް ނުލިބޭނެ. އެހެންނަމަވެސް، މި ކޮމިޓީގެ ބޭފުޅުން އާއި ސިއްރުކޮށް ބާއްވަން ބޭނުންފުޅުވާ ކަމަށް ވަންޏާ އެ ސިއްރު ޖަދުވަލްގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައި އަދި ޖަލްސާ ސިއްރުކުރަން ބޭނުންވާ ކަމަށް ވަންޏާ ޖަލްސާ ސިއްރުކުރުމަށް ވެސް އެ އިޖުތިމާޢު ވެސް އަލުގަނޑުވެން ވާނީ ދިޔާ. ދެން އަލުގަނޑުވެން މި ދަނީ ކޮމިޓީން ހުށަހެޅުމާ އިތުރު ހުށަހެޅުންތަކަށް އިނގޭތޯ. ކޮމިޓީން ހުށަހެޅުމާ އިތުރު ހުށަހެޅުންތަކުގައި މި ވަނީ ޖުމްލަ ހަތަރު ނުކުތާއެއް. 1- ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގާއިމުކުރެވިފައިވާ ބޭންކުތަކާ ފައުންޑޭޝަންތަކުގެ ޑިޕޮޒިޓްރީގައި ގާއިމުކޮށްފައި ހުރި އެއް ބޭންކެއް ފައިނޭންޝަލް ރިޕޯޓު ޖަމާކުރުމަށް ވުޒާރާތަކުން ނިޒާމެއް ގާއިމުކޮށްފައިވާ ކަމަށާއި، ދެވަނަ ބޭންކުގެ ފައިނޭންސް ކޮމިޓީ ޑީލް ފޮރިން ކަސްޓަމަރސް ސަރުކާރު ފިނޭންސް ނުލާކަމަށް ނަމަވެސް އެ ތިންގެ ފަރާތުން ކޮމިޓީ ޑީލް ބަޖެޓަށް ރިޕޯޓުކުރުވުމަށް ކަން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަޖެޓުތަކަށް އަންނަ ރާއްޖެއިން ބޭރުން ދަތުރުކުރާ އުޖޫރަތަކަށް މިހެންނެއް އަރާފައިބާ ބާރު ތަނަވަސް ކަންކަން ހިންގާ ބެލުމުގެ ގާނޫނު (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނު) ނަމްބަރު 8/2011 ކޮމިޓީ ފިނޭންސް ސަރުކާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަމަށްވާއިރު އެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތައް ހައްލުކުރުމަށް އެންމެ އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރުން ކުރިއަށް ގެންދަވާކަން. 3- ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގާއިމުކުރެވިފައިވާ ޕްލެޓްފޯމް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ބޭނުންކުރަން ފޯރުކޮށް ބެލެހެއްޓުމާއި ހަރުދަނާކުރުމާ ބެހޭގޮތުން ފަރުވާތެރިވުމާއި އެކަށީގެންވާ ސަބަބުން ނިޒާމްތަކާ ސަރުކާރުގެ ދަށުން ކޮމިޓީގެ ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ފެށިފައިވާ އުސޫލުތަކުން ބަލައިގަނެވޭ ކަމަށް ބެލެހެއްޓުމާ ގުޅޭގޮތުން ބޭނުންކުރެވޭ އިންތިޒާމްތަކެއް ނުވަތަ އޮންލައިން ޕޯޓަލެއް ބޭނުންކުރުމަށް ކަން. 4- ފައިނޭންސް ކޮމިޓީ ސަރުކާރުގެ ހުއްދަތާ އެކު ބޭނުންކުރުމާ ގުޅޭ ކޮމިޓީގެ ނަމްބަރު 4 ބައިވަރުގެ ހުށަހެޅުމެއް ގެނެވިފައިވާ ފިނޭންސް ކޮމިޓީގެ ސަރުކާރުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގާއިމުކުރެވިފައިވާ ޕްލެޓްފޯމްތަކުގެ އެންމެ ބޮޑު ބޭނުން އެންމެހައި އެ ބޮޑުތަކެއް 24 ގަޑިއިރު ސަރުކާރުގެ ހިދުމަތް އިންތިޒާމްތަކެއް މިހާރުވެސް ގާއިމުކުރެވި ހަރުދަނާކޮށް ބަލަހައްޓަވާ ކަން. ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުންތައް. ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުންތަކަށް ބައިވަރުވެސް 4 ބަރާބަރު. އޭރު ފައިނޭންސް ކޮމިޓީ ސަރުކާރުގެ އަންގަވާށެވެ އެންމެގިނަ ބައިވެރިންތަކެއް، ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން އަނގަ އެއްގޮތްވެއްޖެ. އެހެންވީމާ، އާދޭ 5.1 ގައި އެވަނީ އެ ކަންތައްތައް. ދެން 5.2 ގައި މި އިނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްލޭންޑް ސެކިއުރިޓީ އެންމެ ބޮޑުކޮށްލާނެ ފެނޭ އެއްގޮތްވެއްޖެ. 3 ގައި މިވަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް ސިވިލް އޭވިއޭޝަން އެއްގޮތްވެއްޖެ. އަނބުރާ 4 ގައި މިވަނީ ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތުގެ އެއްގޮތްވެއްޖެ. ދެން އަލުގަނޑު އަދި އިތުރަށް ދަންނަވައިލަންޖެހޭ މި ބައްދަލުވުމުގެ ހުށަހެޅުންތައް މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓަށް ދޭ ހުށަހަޅާފައިވާތީ އެ ފަރާތުން އެ ދޭ ޑިޕާޓްމަންޓް ދިރާސާކުރުމަށް އިތުރަށް ބަލައިލެވިފައިވާ އެންމެ ފަހު ގަވާއިދުތަކުގެ އިސްލާހު

ޑިޕާޓްމަންޓަށް އަންގަންޖެހޭ އެންގުންތަކެއް ވެސް އޮންނާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑެން ގަބޫލުކުރަނީ އަޅުގަނޑު އެ ކަންތައް ކޮމިޓީ މެންބަރުން ތަކުރާރުކުރަމުން ފުރުޞަތު ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މި ޕްރޮޖެކްޓުގައި ހަވާލާދީފައި އޮންނާނެ އިނގޭތޯ، މި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެއްކޭ ގޭގެ ދުރާލާއެކަން ފޯނުބިލުގައި އޮތް އަސްރެން ކުރެއްވި މަސައްކަތްތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގިއްޖެ ގޮތުގައި ބަންދުކުރާ މި މުޅި ރާއްޖޭގައި އާންމުވެފައިވާ މިންވަރު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ކަހަލަ ދިރާސާތައް ނިންމާފައި މަޢުލޫމާތު ހޯދައިދޭ ހުށަހަޅައިފި އެ ފަރާތަކަށް ނުހަނު އަޅުގަނޑުމެން ކަންކުރުމަކަށް ގޮތެއް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް. އެކަމަކު އެ ފަރާތަށް މި ކޮމިޓީގައި ހުކުރު މިނިސްޓްރީ ދަތުރުކުރާތީ އެއްޗެހި ވާރޭ މި ކޮމިޓީގައި ވިދާޅުވި ދިމާލު ކުރީގައި ކުރެވުނު ވާހަކަ. ހުށަހެޅިފައިވާ ކަނޑައެޅުން ރިކޮމެންޑޭޝަނަށް ތާއީދުކޮށް މި ކޮމިޓީން ދުވާލަކުން 1.1 ބިލިޔަނުގެ ބަޖެޓު ކަމަށް ވަނީ ކޮމްޕެނީތަކުން ދައުލަތަށް. އެހެންނަމަވެސް، ތާރީޚީގައި އަބަދު ހުރި ކަމަށް ވަނީ ކޮންމެ ގޮސްފައި 100 ބިލިޔަނު ދުވާލަކު ބޭ ސަރުކާރުން ވެސް. އެހެންވީމާ، އެއީ އެ ސަރުކާރުން އަދި ގެސްޓުން ބޯ ބަޖެޓުގައި ނޫން. އެއީ ރަށްތަކުގެ އެންމެންނަށް، ދިވެހިންގެ ޙަޔާތަށް، އެބޮޑުވެގެންނާ އެއްބަސްވެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ، އެހެންވީމާ، މި ކޮމިޓީ އަޅުގަނޑުމެން ދިރާސާކުރަމުން ދިޔަ ފާހަގަކުރަން ޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް މި ކޮމިޓީގެ ކުރިމަތީގައި ވެސް އެބަ ހުރި. ވަރަށް ތަފްސީލީ ކަމަކަށް ވުރެ މިހާރު ދިރާސާކުރަމުން ދާ ކަންތައްތައް. މި ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް ކަމަށް. ކޮންމެ ކަމެއް ހުށަހެޅި ބައެއް ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ މައްސަލަތަކުގައި ވެސް ހުށަހަޅާ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކަމެއް ހިމެނޭ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ރަނގަޅަށް މި ކަން ކުރަނީ ކޮށްދޭން ވަނަ މި ކޮމިޓީ ކަމަށް ކަނޑައަޅަން ވަޒީފާ ކަމަށް މި ކޮމިޓީން ކުރާ ހަރަކާތްތަކުގައި ބޭނުންވާ ރިޕޯޓުތައް މަޝްވަރާކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެން ނިންމައިގެން، ބެހޭގޮތުން ގުޅުންހުރި ޢިމާރާތް ބަދަލުކުރުމަށް މި ކޮމިޓީގެ ގުޅިގެން އެއްބަސްވުން ސަރުކާރުން ބައެއް ބަލައިގަނެވޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ނިންމީ. ދެން ހަމަ އެހެންމެހެން ހަމަ ވިދާޅުވި، ކޮމިޓީ މެންބަރުން ކޮމިޓީގައި ވިދާޅުވުމުގައި އެބަ ވޭ އެއްވެސް ގޮތަކަށް ބޭނުންނުކުރެވޭ ހިނގައިނުދިނުން ނުވާނެ ގޮތަށް ނުހިމެނޭ ނުކުރެވޭ މިކަން ގެންދިއުމަށް ނެތް ކަމަށް އެއީ ބޭނުންވާ ނުދައްކާ ކަމަށް. ދައުލަތުން ބޭނުންވާ ނުކުރެވޭނެ ކަމަށް ނުދައްކަވާ ކަމެއް، ގެންދެވޭނެ ނުކުރެވޭނެ ކަމެކެވެ. އެހެންވީމާ، އެކަމަށް ހުށަހެޅި ވަގުތު ބަދަލުވި ހުރި ނުދައްކާ ސަރުކާރުން ކަމަށް އެއްބަސް ވިޔަސް ބޭނުންވާ ނަމަވެސް ހުރީ. އެހެންވީމާ، ގެންދެވޭ ނުކުރެ ސަރުކާރުން ބޭނުންވާ ޢަމަލު ނުކުރާ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އެކަން ރަނގަޅުކުރެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަނީ މި ދިރާސާ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަކޮށް މި ރިޕޯޓު އެކުލެވޭ މަޝްވަރާތަކުގައި

އެހީތެރިވެ މީހުންގެ ހައިސިއްޔަތުން މި ހުށަހަޅާކަށް މިދެންނެވީ. ތަޖުރިބާ މި ހުރީ. މި ބޭފުޅުންގެ ރިކްރޫޓްމަންޓް ސަރވިސެއް ދެއްވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން މިފަދަ ރިކްރޫޓްމަންޓް ސަރވިސްތަކުގެ ބޭނުންހިފައި އަންނާ އުންމީދުތަކުގެ ސިފައިގައި ކަސްޓަމްސްއިން ފުލުހުންނާ ކަސްޓަމްސާއި، ޖުޑިޝަލް ފުލުހުންނާ ކަސްޓަމްސާއި، ހޮސްޕިޓަލް މިނިސްޓްރީ ފުލުހުންނާ ކަސްޓަމްސާއި އަދި ބޯޑަރ ސެކިއުރިޓީ މިނިސްޓްރީ ފުލުހުން ކަސްޓަމްސާއި ހުށަހަޅާފައެވެ. މިގެ އިތުރަށް އަޅުގަނޑުމެން ރިކްރޫޓްމަންޓްސަރވިސް ލިޔަންޏާ އެ ވާހަކަ މި ބޭފުޅުން ހުށަހަޅުއްވާފިން. ދެން މި ރިޕޯޓުގެ މަސައްކަތް މި ކޮމިޓީން ކުރަމުންދިޔައިރު ވެސް ހަމަ ހަފުތާއަކު އެއްފަހަރު ހުރި، ދެ ހަފުތާއިން އެއް ހަފުތާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އިތުރު ހަމަ މި އިނގޭތޯ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޭނުމަކީ ބެލެހެއްޓުމުގެ ދަށުން އިނގޭތޯ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތް، ޤައުމީ ސަރުކާރުތަކުގެ މަސައްކަތާއި ގޮތުގައި ނިޒާމު ރާއްޖޭގެ ބޭރު ބެލެހެއްޓުމަށް، ސްޓަޑީކުރިޔަށް. އެހެންނަމަވެސް، އިހަށް ދުވަހު ވެސް ހަމަ 18 ކުރިއާގެ ޖަލްސާ އެބަހުރި. ބަޖެޓަށް ބަންދުވަނަވެސް މިހާރު. އެ ހިސާބުން އެ ކަން އެ ނިމުނީ. އެ މިހާ ފުރަތަމަ މިހާރު ވެސް އެދޭ ކަމަކަށް ނުވި. ކާކު އެބަހުރިކަމެއް ކޮއްޓެއް ކަމެއް އެކަށީ ކަމެއް ވެސް ނުވި. އަޅުގަނޑާ އެއް ކޮންޖެހިފާ ސިނދިގުޅާ ހުވާތަކީ ފިޔަވަ ކުރިއަށްކަމެއް. އެ ކުރިއަށްކަމީ ފެށޭގެ ނިގުޅިވެސް އަދިވެސް މިހާރު ސާބިތު ވެސް ބެހޭ ގޮތުގައި ވެސް ނުލެ. އެހެންވީމާ، މިއީ ކޮންސިސްޓަންޓް ހިނގުމަށް އަންނަ ކަމެއް.

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ޤައުމީ ސަރުކާރު ބޭރު ކަންތައްތަކުން ހިމެނޭގޮތުން ކޮމް އޮފް ޖޫރީ ކޮމިޓީގަ މި ކޮމިޓީއަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ރިޕޯޓުގެ ޗެއާމަން މި ރިޕޯޓުގެ ރެކޮމެންޑޭޝަން ގޮތުގައި، މި ރިޕޯޓުގެ ނިންމުމުގައި ގޮތުގައި ކަންތައް އިމްޕްލިމެންޓްކުރުން މަރުހަލާގައި ބޭރުގެ އަޅުގަނޑު ފަހުން ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުން މި ރިޕޯޓުގައި ސަރުކާރަށް އިޝާރާތްތަކާއި ކޮށްދިނުމަށް. ދެން މިގޮތަށް ބަދަލު ކުރިޔަށް، މި ރިޕޯޓުގެ ބަދަލުގައި ހުރި ބައެއް ދަރުސްކާރީތަކަށް އެކަމުގެ ސަބަބުން ދުވާލިލިފުރުސަތުގެ ޤައުމީ ސަރުކާރުން އިޝާރާތު ނަޒަރާއްޔާދީފައިވާ ފަދަ ކަމެއް ކަމަކަށްވާތީ، އަޅުގަނޑުމެން މި ރިޕޯޓުގެ ދަށުން މަޖިލީހުގެ ސިޔާސީ ޖަވާބުދާރީކުރުމުގައި ދިމާ އެޖެންޑާ ކުރުމަށް. އެހެންނަމަވެސް، އާދޭ އަސާސީ ކުރިޔަށް. ދެން އަނެއް ކޮމިޓީ މިގޮތަށް ހުރި ހަމަ ސަލާމަތް ބައި ސިޔާސީ ޖަވާބުދާރީކަން ފާލަމުގެ އެއް ހަމަ ސިޔާ ކަމާ ބެހޭ ފިޔަވައިކަން ނޫން ސިޔާ ހަމަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ފޮނުވާ ޖަވާބުދާރީ ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑުމެން އެ ކަން ކޮންފަރު އެ ކަން ކުރުން. އެ އޮޑިޓަން ވެސް އެބަ އޮތޭ. ދެން މިގޮތް ކުރިމަތީ މިފަދަ އޮތީ ފުރުސަތު ޕްރޮސީޖަރ 241 ކޮމިޓީން ނިންމާ ރިޕޯޓްއާ އަޅުގަނޑުމެން ހަވާލުކުރި މަޖިލީހުގެ ރައީސާއަށް އިނގޭތޯ. އޮޑިޓަރ ޕްރޮސީޖަރގެ އެބަ އޮތޭ. ރައީސް ނަޝީދަށް ދުވަސް ހަމަވާތީ ރިޕޯޓް ވެސް މަޖިލީހުގެ މި ކޮމިޓީގެ ދުވަހުން ހަވާލުކުރުމަށް މަޖިލީހުގެ ރައީސާއަށް. މަޖިލީހުގެ ރައީސް އެ ރިޕޯޓު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ފޮނުވީ. އެ ވެސް އޮތް ޕްރޮސީޖަރގެއް. އެހެންވީމާ، މި

ބޭފުޅުންނަށް އެ ހިތާ އެޕްލިކޭޝަންސްތަކެއް ވާހަކަ ދަންނަވަމުން، އަޅުގަނޑު ދެން މި ރިޕޯޓުގެ ހުރިހާ އަޅުގަނޑު ނިންމައިލާނަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރު.

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން ދެންމެ ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އެ ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް ރިޕޯޓު ސީދާ މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ފޮނުވައިގެން ރައީސް އޮފީސް މެދުވެރިކޮށް ކަމާ ބެހޭ ފަރާތްތަކަށް މި ރިޕޯޓު ފޮނުވަން. ދެން މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ޤަވާޢިދުތަކުންދާނެ ބައެއް ކަންތައްތައް އެބަ ހުރި. އެއް ކަމަކީ، މި ހުށަހެޅޭ މައްސަލަ ބަލަމުންދިޔަ ވަގުތު ޗެކްއެންޑްބެލެންސް މިނިސްޓަރު ހަމަ އެ ބާރުވެރިކަމާ ސަރުކާރަށް އެއްކޮޅު ޖަވާބުދާރީކުރުމަށް. މިއީ މި ކަންކަން ހިނގައިގެންވާނެ ގޮތެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ސަރުކާރާ ބެހޭ ކޮމިޓީން މި މަސައްކަތް ބަލަމުން ދަނީ. ހަމަ ވިޔަފާރިތަކުގައި ރައްކާތެރިކަން ފުރަތަމަ ގޮތެއް މި މަސައްކަތްތައް ފެނިގެން ނުވާނެ. ދެން ހަމައެއް ކަމަކީ، ޕްރައިވެޓްކޮށް ނޫޅޭ ބަޔަކު މުޅި ބާރަކުން ހުއްޓަކު ދިރުވައި އޮންނަ ޕޮލިސީ. ޖެނެރަލީ ކަމާ ބެހޭގޮތުން ހޯދިދާނެ ޗެކްސްއެންޑްބެލެންސްތައް ދީގެން މިހިސާބުން އެބަ އޮތް ދިރާގު ހިސާބަށް. ދެފުށެއް އެ ކަން ހިނގައިގެންނުވާނެ ގޮތަށް ނޫން. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އަދި ވިޔަފާރި ބެލުމުގެ ނުވާނެ. ހިނގާ މުޅިޤައުމު ޕޮލިޓިކަލްބަތްތަކަށް ބާރުވެރިކަމެއް ކޮއްލަ. އެހެންވީމާ އެއް. އެއީ އުސޫލުން ބޭރުން ހިނގާކަމަށް އެއް ކަމެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. ދެން އެހެން ކަމަކީ، އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތް ބަލާއިރު ބަލަމުންދަނީ ކޮމިޓީން މި 18 ކޯޓުގެ ޖެހޭ ގޮތަށް އެކިކިވެސް. ބަލާފައިވަނީ މިހާ ހުރި. ކޮބައިހެއްޔޯ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުން ކަމާ ބެހޭ ފަރާތްތަކަކުން އާދޭ މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރައްވާނޭ ކާރިއަނާ؟ އަޅުގަނޑުމެން އަޑުއަހައިލިން ސިޔާސަތު ފެށު ކޮންޓްރެކްޓްތަކުގެ ސިޔާސަތު އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭ ބާޖެޓުގެ ވިސްނުން ހުސްވެއްޖެ ބަދަލު ކުރަނީ ވާހަކަތައް ކިޔާށޭ. ކާއިނާ ފެށިގެން ކޮންކޮން؟ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ އިޤްތިޞާދު ނޫޅު ކޮށްބަލާގެ ފަރާތަށް ދެކެއަށްދެއްޗި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން މި ރިޕޯޓަށް ޖެހޭ ފުރިހަމަކަމުގެ ކޮށްބަލާގެ ފަރާތަށް ބަލާފައި ބަދަލުކުރަން ބޭނުން ބަދަލުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން އެ މަސައްކަތްކުރަމުން. ރައްޔިތުންނަށް އަހަރެއް ބޭނުންކުރާ މި ސިޔާސަތު ކޮންޓްރެކްޓް މި ބޭފުޅުން، މި 18 ކޯޓުގެ ޖެހޭމަސަތު ފެށި އަހަރު ކަމަށް ވާތީ އަހަރު ވެއްޖެ އެހެންވީމާ. ދަތިތަކެއް މުއައްސަސާތަކަށް ފެށި މި ކަން އެހެންވީމާ. ކޮންމެ ފަހަރަކު ބަދަލުވެގެން ފާހަގަކުރަން ގާބިލު ކަމެއް. މިއީ

ރައްޔިތުންގެ ފައިސާ. އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބީ މި ހުއްޓުމުގައި ބޭނުންކުރަން އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އަޅަން. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލައަށް މިހެން ހިނގަމުންދަނިކޮށް އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވިހެން މިއީ އެންމެންނަށް ވެސް އެނގޭ ކަމެއް މިއީ ހުޅުލެއަށް އެތެރެކުރި ސިންގަޕޫރުން ކޮންޓެއިނަރުގެ ވާހަކަ. އަދި އަދަށް ވެސް އާދޭ އެއްވެސް ޚަބަރެއް ވެސް ނެތް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އެނގިފައެއް. އެހެންވީމާ، އުސޫލުގެ ތެރެއިން ކަންކަން ހިނގަމުންދާނޭތޯއޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން މި ކަންކަން މި ރިޕޯޓުގައި ހިމަނަން.

ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝަރީފް ވާހަކަދައްކަވުން:

މުޤައްރިރު، ޝުކުރިއްޔާ އިސްނަގާތީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ދެންމެ ނާޒިމް އެ ހުށަހެޅި ރިކޮމެންޑޭޝަނަށް އަޅުގަނޑު އިތުރު ހަމަ ރިކޮމެންޑޭޝަނެއް. މިހާރު ވާގޮތަކީ މީގައި އެއްކަލަ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރި މިސާލަކަށް މި ޝިޕްމަންޓް މި ތުނީ އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓްރީން. އަޅުގަނޑު ރިކޮމެންޑްކުރަނީ މި ކަސްޓަމްސް ޤަވާއިދުގައި ކާރަވަރަކަށްބަލާ މި ބޯތްސީ ކޮން، އެ އިންޓަރނޭޝަނަލް ދުވާ އެއްޗެއްގައި، ޑިރެކްޓަރގައި އާއްމުކޮށް. މިހާރު ބާރުއެޅުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އެނގޭ މިސާލަކަށް ބަޔަކާ ހިނގާ މުއްދަތު ބޯޓުގައި ވެސް މިހާރު އާއިކަ ސަރުކާރުން އިންޗިން ވެސް ނުމް އެއްކޮށް އެބަ ހުރި އިނދޭ. މިހާރު އެތައް މިތަނުގައި އެބަ ހުރި މިކަހަލަ އެއްޗެހި ބަހައްޓަވާފައި އިނދޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން މި ކަން މި ތައްޔާރުކޮށް ތާރީޚުގައި ރިޕޯޓަރަން ބަލަން. ވާހަކައިގެ އި ސަރުކާރުގެ މިސާލަކަށް އި ސަރުކާރާއި ކަން ތަރުޖަމާކުރެވޭ ކަން ދެކެވޭ ދެވިފައި ބޭނުން ހަމަ ރަނގަޅު ހަމަޖެހިފައި ވާތީ އިސްކަށް އޮޅުވާލާ މިހެން ހުރި ހުރިހާ އެއްޗެއް ބަލަހައްޓާ ނުކުރި އި ކަސްޓަމްސް ނުކުން އިންޓަރނޭޝަނަލީ. އެހެންވީމާ، އެކަން ހުރުމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ބަނދާން، އާނ! ސާބެ.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދައްކަވުން:

އާދޭ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމް ހުށަހަޅުއްވި ރިކޮމެންޑޭޝަނަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އަދި ހަމަ އެހެންމެ، އެ ރިކޮމެންޑޭޝަން އެއްބަސްވަމުން ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމު މޫސާ ހުށަހެޅުއްވުމަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. ދެން އަޅުގަނޑު ވެސް ވަރަށް ކަސްޓަމްސްގެ ބޯޓަށް ދިމާވާ ތިރީގައި މި ރިޕޯޓު ހުށަހެޅުމުގަ

އަދި އިތުރަށް ވަރަށް ބޮޑަށް މި ކަންކަމާ ދޭތެރޭގައި ވިސްނަން އެބަޖެހޭކަން އަޅުގަނޑަށް އެބަ އެނގޭ. ސަރަހައްދީ މިއީ ޤައުމީ ސަލާމަތަށް ހުރި ނުރައްކާތަކުގެ ވާހަކަ މި ރިޕޯޓުން އިވިގެން މި ދިޔައީ. މިހިރީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމައެކަނި މިތާ ތިބެ ވާހަކަދައްކާފައި ދޫކޮށްލަންޖެހޭ ކަހަލަ ކަމެއް ވެސް ނޫން. އަދި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ކަމުގައި އެ ހުރި ފުރިހަމަ ކަންތައްތަކަށް ބަލާއިރު މި ކަން ސިޔާސީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ހަމައަށް ގެންދަން އެބަޖެހޭ. މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރަނީ ކޮމިޓީގެ ފުގައްރު މި ރިޕޯޓް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އަރިހަށް ފޮނުވުން. އެއީ ސަރަހައްދީ ސަލާމަތާ އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހިންގުމާ ހަވާލުވެ ހުންނަވަނިކޮށް ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން އަދާކުރަންޖެހޭ ވާޖިބު އެންމެ ފުރިހަމަކަމާއެކު ސަރަހައްދުން މިހާރުސާބަން މި ކަންކަން މި އޮތީ ގެރަން ގޮއްސަ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ، މި ކަންކަން ހިނގާދިޔައީ އެތައް ދުވަހެއްވެގެން ދިޔައިރުގައި ވެސް މިއަދާ ހަމައަށް ވެސް މިއިން އެއްވެސް ކަމަކާ ދޭތެރޭ އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް އަޅުއްވާފައި ނެތް. ހުސް ތަޞައްވުރު. ފިޔަވަޅަކަށް ދުވަހު ވެސް މި ކޮމިޓީއަށް ވަޢުދުވެގެން އެންމެ އިސް، ވަޢުދުވެގެންނެވި އިދާރާތަކުގެ އެންމެ އިސްވެރިން ދެންނެވީ މި ކޮމިޓީއާ މި ހުއްޓާ ތަކެތި ގެންނަން. ބަޖެޓެއްގެ ވާހަކަ. އެކަމަކު މިހާރު މި ކަން ނިމިގެންދާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ކަންތައްތަކާ މި ޖެހުނީ އާދަޔާ ހިލާފު. އާދައިގެ ނިޒާމުގައި ރައްކާތެރިކަ އާދަގެ ގުޅި ދިރިއުޅުން ނިޒާމުން އެ ދަނީ. އާދަ އުފެދިގެންދަނީ ޖަމާޢަތުގައި ޖަމާޢަތް މި ޤައުމު. މިހާރު ނޫން ދުވަސް މި ކަން ދަންނަވާލާނަމޭ. މި ކަން މިދަތުރު ހިނގާ ކަމަށް ވަކިވާ މިއިން ކޮންމެ ކަމެއްގައި އަސްލު ނޫނީ، އަސްލު އެނގިޔަ ދީފަ އެކަމަށް ފިޔަވަޅު ނެގި މި ކަންކަން މިދަތުރު ގެންގޮސް ދާ ކަމަށް ވަކިވާ މި ޤައުމުގައި ދެން ނިކަންނެ ޢަދުލުއިންސާފު. އެއްވެސް ކަހަލަ ހަމައެއް އުސޫލެއް. މިއީ ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް މިއަދުން. އަޅުގަނޑަށް ހާމަކުރަން ފެށުމެއް މި ކޮމިޓީގައި މި ޖަލްސާގަ ދަންނަވާ 8 މަސްދުވަސް ވެއްޖެ. މިއީ ފެންނަން ހުރި ޕަޓްޖެހިފައެވެ. މީގެ މިހާރު ހެކިތަކެއް ބަރަޅުގެ ކޮމިޓީގެ ނޫން. ދުވަހުން ދުވަހަށް ފިޔަވަޅު އަޅަންޖެހޭ. އާދައިގެ ނިކަމެތި ރައްޔިތުންގެ ބޮޑު ނަމަ އެ ބޮޑު ވެސް މިހާރު ނިކަންނެ. މިހެން ވެސް ނިކަންނެ. އެކަމަކު އެ ބޮޑުން ވިއްސާރަވާ ކުރަނީ، އަދިވެސް ކުރަނީ. މިކަމުން ފެނުނު ރައްޔިތުންނަން އެނގެން އެބަޖެހޭ. މި ނޫން އެހެން ގޮތަކަށް މި ކަމުގައި ރައްކާތެރި ހުރެދާނެ. އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ އިދާރާތަކުގެ ކަނޑައެޅުއް ފުރާގ ވާހަކަ މި ރިޕޯޓުގައި ހިމެނިގެން ދާނެ. މިހާރު ނޫން ދުވަސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުން އެދޭ އެދުމަކީ. އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރު އިސްލާމިކު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވެސް ރައްޔިތުންނަށް ފުރުޞަތު ދީގެން ޚިދުމަތްތަކާ ބާރުވެރިކަމާ މިއަދު ނޫން. މިއަދުވެސް މާ ފުރިހަމަކަމަށް މި ކަންކަން ކުރުވެން މަޖުބޫރުކުރި އެ އިދާރާތަކަށް ދުލުންނެވެ ޖެހޭ ބާރުވެރިކަން އޮންނަ މި ކުރަން. އެ ބާރުވެސް ދޫނުކުރެވޭނީ މި

ވިދާޅުވަނީ އިދާރާތަކުގެ ކަންތައްތައް ހުރި ވާހަކަ. ކަސްޓަމްސްގެ ފަރާތުން ވަޢައިގެންނުވި ބޭފުޅުން އެ ދެއްކެވި ވާހަކަތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޑުއިވިގެންދިޔަ ދެއްތޯ. ޕޯލިސީ ޕްރޮސެސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ހޯމް މިނިސްޓަރު، ދެން ވެސް ހުންނަވި ބޭފުޅާ. މިއީ މި ކަން އޮންނަންޖެހޭނެ ގޮތެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ ހައިސިއްޔަތުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރަށް މި ދަންނަވަނީ މި ކަން ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް ބަލައި މި ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ކުރަންޖެހޭ ހުރިހާ ކަމެއް ކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް އަދަބުވެރިކަމާ އެއްކޮށް އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރަށް ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ.

ހިނގޫދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑުމެން މި ހުއްދާގެ މައްސަލަ ބަލަމުންދިޔައިރުގައި މިހާރުގެ ޕްރޮސެސް ކޮމިޝަނަރު ސިޓީ ހުށަހެޅި ދުވަސް ހަމަ ވަރަށް މަސައްކަތް ހުރި ޕޮއިންޓް އަޅުގަނޑުމެން އަޑުއިވޭ ހުރި. އެހެންވީމާ، މިއީ ހިނގަމުންދާ ކަންތައްތަކެއް ނޫން. މަގުމަތީގައި ދިމާ މިހާރު މި ތަނުން ބަލަމުންދާ ބޮޑެތި މަސައްކަތަކާ ގުޅިގެން ދާއިރާ އެ ބޭފުޅުންނާ ބައްދަލުކުރަން ދިޔުން ކަހަލަ އަޅުގަނޑުމެން މި ޖަލްސާގައި ކުރީގައި މި ކަންކަން؟ އެހެންވީމާ، މިއީ އަޅުގަނޑު މި ދައްކާ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަމީ ހިނގައިގެންވާން ކަންކަމެއް ނޫން. ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުގައި ތިއްބަވާ ފަރާތް މި ކަން ރަނގަޅަށް ދެނެގަތް އެ މަޢުލޫމާތުގައި ތިއްބަވަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ އެ ކަން ފާހަގަކޮށްލެވޭން ހަމަ ފުރުޞަތެއް ނެތީ.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! އަޅުގަނޑު އެއްކޮށް އިޢުތިރާފުވާން ބޭނުން އިނގޭތޯ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މިކަމާ ބޭއި ގޮތުން ހާލަތުގައި ހުރި ސިޓީތައް ހުންނާނެ މިގޭ ރިޕޯޓްސް ދިރާސާ ހުރި ސިޓީތައް އިނގޭތޯ. ދެން އާދައި ހަމަ އަޅުގަނޑު އަޖައިބެއް ގޮތުގައި މި ދަންނަވައިދިނީ މި ކޮމިޓީގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ހަމަ މިނިސްޓަރު ވިދާޅުވީ 400 މިލިއަނާއި ރުފިޔާ ކަސްޓަމްސް ކޮލެކްޝަންގެ އެކައުންޓުތަކުން އޮތީ ދައުރުކޮށްފައި. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އޭރު ފުރުޞަތުދިނުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތުން އެ މުވައްޒަފުން ކޮށްދެވި އަދިވެސްކަމަށް ވަޒީފާގެ މަޖުބޫރުވާނެ

މިހާރުވާނީ ކަސްޓަމްސްގެ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލަށް، ކޮމިޝަނަރ ޖެނެރަލަށް ހޯމް މިނިސްޓަރ ހިއްސާކުރައްވާފައިވަނީ. އޭގެ ތެރޭގައި 4 މުވައްޒަފުންގެ މައްސަލަ ދައުވާކުރުމަށް މިހާރު ފޮނުވާފައިވާ ކަމަށާއި ދެން ބާކީ ތިބީ އަޅުގަނޑު ހަނދާންވާނީ 21 މުވައްޒަފުންނަކީ ކޮންބައެއްކަން މިހާރު ކޮމިޝަނަރ ޖެނެރަލް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. ކޮމިޝަނަރ ޖެނެރަލް އެ ބޭފުޅުން އެކަހެރިކުރުމާއި ކަސްޓަމްސްގެ ޕްރޮފެޝަނަލް ކޯޑުން އެ ބޭފުޅުންގެ ކަންތައްތައް، ބެލުމުގެ ކަންތައްތައް ކުރިއަށްދާނެ ކަމަށް މަޝްވަރާކުރެވިފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އެއީ ވެސް ހިނގަމުންދާ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އޭގެ އެންމެފަހުގެ އަޕްޑޭޓަކީ ކަސްޓަމްސްގެ ކޮމިޝަނަރ ޖެނެރަލް ފޮނުވާފައި އޮތް ސިޓީގައި އޮންނާނެ. އެހެންވީމާ، އޭގެ ތެރެއިން 4 މީހުންގެ ކަންތައް ޕްރޮސީޖަރުތަކާއި ހިސާބަށް މިހާރު ގޮސް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މައުލޫމާތު ލިބިފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ ހަމަ އަޅުގަނޑު އިތުރުކޮށްލީ.

ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޙަންނާން އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އެންމެ ފުރަތަމަ ކަމަކީ މި ރިޕޯޓުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގިގެންދިޔަ އަޅުގަނޑުމެން ހާޒިރުކުރިން ބޯޑަރ ސެކިއުރިޓީ މިނިސްޓްރީގެ އިސް ބޭފުޅުން. މި އައި.އެމް.އޯ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ތެރޭ ބާއްވައި ޖެހޭނެ ކަމެއް ފަސް މަސްދުވަހެއް އިނގޭތޯ. އެހެންނަމަވެސް، ހަނދާނީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޢަޒީޒު ވިދާޅުވި ފަދައިން ހަމައެކަނި ބޯޓުތަކަކާ އަސްލުގައި ބޭރު ބޯޓުތަކެއް ހިނގާ އިނގޭތޯ. އެހެންނަމަވެސް، މީގައި ޖެނެރަލް ކާގެ ގެންގުޅުން އެ ޕޯސްޓް އެ ކައިރިކޮށްގެން އެ ބަލާބެލުން އަޅުގަނޑު ފެނޭ ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ކުރިއަށްގެންދަން އިނގޭތޯ. ދެން އަނެއް ކަމަކީ ރިޕޯޓުގައި މި އޮތީ އަސްލުގައި ބަނދަރާ ނުބައްދަލު ބޭސްފަހަރަކު އަގާ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑު އެއަރޕޯޓު ބޭނުން އާއި ރަނގަޅުކޮށްލަދެއްވުން ބޭނުންވަނީ އަސްލު ސްޓާފުންގެ ބޭސިކް ގަދަކަމާ ބޭނުންވާ އަޅައިގެން ދުވާ ބޭނުމުގެ ވާހަކަ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެ ބައި ރަނގަޅުކުރެވިދާނެ އަޅުގަނޑު ހަމަ އެދެން.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

..ޤާނޫނު ނަންބަރު 35/2015 (ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރާ ބެހޭ ޤާނޫނު)އަށް އެއްވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން އުޅަނދުފަހަރު ރަޖިސްޓްރީ ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން މިހާތަނަށް އުޅަނދުފަހަރުތަކުގެ ހުރި ހުރިހާ ގަވާއިދުތަކާއި އުޅަނދުފަހަރާއި ގުޅޭ ޕޮލިސީ އެ ކަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ސަލާމަތީ ހިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީއަށް އެންގުން. ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް ނަހަދައި، ގުޅޭ ޕާޓީތައް ހުރީމަ މި ކަންކަމަށް މަގުފަހިވަނީ. އެހެންވީމާ،

އަޅުގަނޑުމެން އެ ބޭފުޅުން މި އަންގަނީ އެ ގަވާއިދުތައް ހަދާށޭ. ހަދާފައި އަންގާށޭ. ދެވަނަ އެއްޗަކީ އިންޓަރނޭޝަނަލް މެރިޓައިމް އޯގަނައިޒޭޝަން އައި.އެމް.އޯގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މެރިޓައިމް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އޮޑިޓްކުރުން އޮޑިޓް ޓީމުން ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކޮންމެހެން ކުރުމަށް ތަޖުރިބާކުރައްވާ ކަންތައްތަކުގެ ކަރެކްޓިވް އެކްޝަން ޕްލޭން އެއްގޮތަށް ގޮތުގެ މަތިން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ފުރިހަމަކޮށް، އެ ކަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ސަރުކާރުގެ ހިދުމަތްތެރިޔާ ބެހޭ ކޮމިޓީއަށް އެންގުން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ދެ ކަންތައް ފުރިހަމަކުރުމަށް އުޅަނދުފަހަރު ބަނދަރުތަކާ ކައިރިކޮށްދޭން މި ހިނގާ ފިޔަވަޅު ކަންތައްތަކަށް ބަރާބަރު ފިޔަވަޅު އިނގޭތޯ. ހަމަ އިންޓަރނޭޝަނަލްކޮންވެންޝަނަށް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ރަށްތެރޭގެ ބަނދަރުތަކުގައި އެ ދެ އެންގުން ބަލައިގަންނާނެ މިނިސްޓްރީއަށް އަންގަން އެބަ ޖެހޭ.

ހިތަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްރަހްމާން އަހްމަދު ސުވާލުކުރެއްވުން:

އަދި ހަމަ ދެންނެވިހެން މިހާރުން ފަށާ މި ބާރު ބޭފުޅެއް؛ ކޮންމެ ބޭފުޅެއް އެ ދަނީ ކައިރިކުރަމުން. ހެއްސަކަތް ޖަހައިގެން އަސްލަ ދުވަހުގައި ތިބޭ ދެ ބައިވެރިންނަށް އުނދަގޫވާ ހާލުތަކުގައި ޕާރލިމެންޓްގެ މިނިސްޓްރީއަށް ގޮސްއިގެން ނުކުރި ސަރުކާރުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭގޮތުން އެ ކަމަށް ދިމާވޭ. މިގޮތަށް އަސްލުގައި އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ފެންނަނީ ފާޑުކިޔުމެއް ސަރުކާރުގެ ޕާޓީތަކުގައި ބަލާލީމަ އެބަ ބޭފުޅުން އެކުއެކީގައި ކޯޓުގެ ބަލާލީމަ އެބަ ބޭފުޅުން ހަމަ ދުވަސް ދުވަހު މިނިސްޓްރީގައި މި ބޭފުޅުން ކުރައްވާނެ ބަދަލު ބެލުމަށް މަސައްކަތްކުރައްވާ. އެހެންވީމާ، މިގޮތަށް ފަހަރު ބޭނުން ކަންތައްތައް ދޭތެރޭ އިންޓަރނޭޝަނަލް އެ ބޭފުޅުންގެ ހުރި ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން އިނގޭތޯ. ޝުކުރިއްޔާ.

މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު ނާޒިމް ސުވާލުކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ފުރަތަމަ ވާހަކަ މި ރިޕޯޓް ތަކުރާރުކުރުމުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ މި ބޭފުޅުން ޝުކުރުދަންނަވަން. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ވަރަށް ފުރިހަމަ ރިޕޯޓެއް. އަސްލުގައި މި ސަރުކާރު ބޭނުން ކަންބޮޑުވުން އެބަ މަސައްކަތްކޮށްފައި އެކުލަވާލެވިފައި ރިޕޯޓެއް. ދެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި ރިޕޯޓުން ކުރިމަގަށް އަޅުގަނޑުމެން ސިއްރުކުރުމުގެ މަޢުލޫމާތު ބޭނުމެއް ނުވެގެން. މާލޭގެ ކޮމިޓީ ފަދަ ބޭފުޅުން އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޭނުމަށް ހިންގަވަނީ. ހަމަސް ކޮމިޓީގައި މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ފޮނުވުމުގެ ބަދަލުގައި ބަލައިލުމަށް މި ރިޕޯޓުގައި ފޮނުވާފައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުރުގައި މި ދިރާސާކުރި ބައިސްކަލުތަކުގެ ކަނަޑަ ދެންހުރި އިތުރު ފަސް ބަޔަކާއި ފެނޭ.

އެއީ މި ކަންކަން ނުވެގެން އުޅެނީ އަދުގަސްދެކެން ރިޔާސީ ކާނޫނީގޮތުން ސިޔާސީގޮތުގައި ހިފެހެއްޓުމުގެ މިގޮތަށް އުޅޭތީއެވެ. އެހެންވީމާ، މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ޒިންމާވުމުގެ ބަރުލަމާނީ އަދުގަސްދެކެން ރިޔާސީ ތަޢުލީމުގެ ވެސް މި ރިޕޯޓު ޒުވާނުން ތަޢުލީމުގައި މިފަދަ ބައިވެރިވުން ބައިސްކޮށްދޭން، ވަރަކަތްތަކާއިން ފުރުޞަތު ދިނަ ބަލަހައްޓަން ހިމެނުން ކަމަށް ވަންޏާ މި ކަންކަން ކުރުމުގައި ފަރުވާތެރިވާން. ދެން އަދުގަސްދެކެން ރިޔާސީ ސަރުކާރުގެ ސަމާލުކަމަށް މި ރިޕޯޓު ވަރަށް ބޮޑަށް އެބަ ގެންނަންޖެހޭނެ. މިހާރު އަދުގަސޭ ވެސް ގަބޫލުކުރެވޭ މަޖިލީހުގެ މި ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވާބަޔާނުގައި އޮތް ކަމެއް މި ކަމަށް ބަލާން. އެހެންނަމަވެސް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަރިހަށް ވެސް މި ރިޕޯޓު ޒިންމާއި، މި ކަންކަން ކުރިއަށް ބަލާއިރު މަސައްކަތްކުރާނެ އަދުގަސްދެކެން ރިޔާސީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއްކަން. އެހެން މި ދަރުބާރުވެސް މި ސަރުކާރުގެ ފުރުޞަތުގައިވެސް ކަނޑައަޅާފައި ހުރި މިނިސްޓަރުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަމަށްވާތީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ވެސް އެބަ މިގޮތަށް މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ މައުލޫމާތު ކަމަށް އަދުގަސްދެކެން ގަބޫލުކުރެވޭ. އާދެ މި ކަންކަން ކުރުމަށް، އަމަލުކުރުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޒިންމާއެއް ވެސް މި ބާރުތަކުގެ ކަނޑައަޅާ އެކަމަށްވާނެ. މިއީ ހަމަ ސިޔާސީ އިސްލާހުތަކެއް. ރައްޔިތުންގެ ފަރާތުން ސަރުކާރަށް ކުރާ އިތުބާރަކީ ބަޖެޓް މަޝްވަރާތައް މިހާރު އެބަ ހިނގާ. ދެން ދެންމެ މި ބުނެގެން އިޤްތިޞާދީ ބަދަލު ގެނައުމަށް ވަރަށް ބޮޑު ކުރިއެރުމެއް އެބަ ހުރި މިގޮތަށް ހަމަ ކަސްޓަމަރުން އެކްސެސް ފަރާތްތަކުގެ ހިނގަމުންދާ ކަންކަން ވެސް. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަން ބޭނުމަށް ޖަހައި ފުލުހުންގެ އިދާރާއިން މިހާރު ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކަށް ސަރުކާރުން ޖަހައި އަދުގަސްދެ ހުރިހާ އަޑުން އަސްލަށް ވެސް ހަމަ މިހާރު މަސައްކަތް ކުރެވޭތީ އަދުގަސްދެކެން ޖަހައި އަދުގަސްދޭތެރެ މި އެސްޑީ މައިގަނޑު ބިން ފުޅާ ކުރުމާއި. އާގެ ތަރައްޤީ ފުލުހުންގެ އިދާރާއިން ބަނދަރުކުރުން މިނިސްޓަރ އަދުގަސްދު ފަހަރުތަކުން. އަދި ކަސްޓަމްސްގެ މި ބިން ދާއިރާ އަޑުން އަސްލަށް މި ކުރިއެރުން ހަމަޖެހިފަ މިހާރު މި ކަންކަން ހިނގާ ގޮތު ސަރުކާރުންނާއި އަދި އަދުގަސްދޭތެރެ މި ކަންކަން ކުރުމަށް ޖަހައި އެންމެ ބޮޑު ތަރުޖަމާނުން އަދުގަސްދޭތެރެ އެންމެންގެ ހަމަޖެހުމަށް ސިޔާސީ ތަރުޖަމާކުރުމުގެ މިހާރު އެ ބަދަލުކުރެވޭ ހަމަވާން ފުރުޞަތުދިނުން އަދި ނުހެއް ދުވަހު ސީދާ. އެހެންވީމާ، މި ތަނަށް އަދުގަސްދެކެން އެ ބަދަލު ހަމަޖެހިފަ މި ކަންކަން އަދުގަސްދެކެން ބަޔާއިން ކަނޑައި މި ކަމުގައި އަދުގަސްދެކެންނަށް ހުރިހާ ނުތާޖިއަކަ މިއީ ކަނޑައި އަދުގަސްދެކެން މި ކަންކަން ކުރުމަށް ތި ބަދަލުކުރެވޭނެ އެބަ އެންމެގޮތް މި ތަނުގައި އެ ބަދަލުކުރެވޭނެ ހަމަޖެހިފަ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަދުގަސްދު ދެ ކަމެއް މި ހުރިހާ ރައްޔިތުން. އެއް ކަމަކީ ސިޔާސީ ބޭނުންތަކަށް، ސިޔާސީ ބޭނުންތަކަށް އުފައްދައި މި ރިޕޯޓު ހަމަޖެހުން. މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުގައި ޒިންމާވުން. އަދި ހަމަ އެހެންމެ މި ކަމާ ބެހޭ އަދުގަސްދެކެން ދެ ރާއްޖެއިން ބިނާކުރުމުގައި މިނިސްޓްރީގެ އިސް ބަދަލުވުން

ހާޒިރުކޮށް، އެ ބޭފުޅުންނަށް މި ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން ބެލިކަމާއި މި ކަންކަމުން ނިކުތް ނަތީޖާއަކީ މިއީ ކަމާއި، މި ކަންކަމަށް ފިޔަވަޅުއަޅުއްވަންޖެހޭނެ ކަމާއި އަދި ނާޅުއްވައިފި ކަމަށް ވަންޏާ ގާނޫނީ ފިޔަވަޅު އަޅުގަނޑުމެން އަޅާނެކަން އެ ބޭފުޅުންނަށް އަންގަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހަމަ ފުރަގަސްކޮށްލަން މި ރިޕޯޓަކީ ވަރަށް ތަފްސީލީ ރިޕޯޓެއް. ވަރަށް ސާފު ސްޓޯރީއަކަށް ބޭބޭފުޅުންގެ ނަންތަކާ އެއްކޮޅަށް މިގަޑި ތިރީގައި އެބަ ހުރި. އެހެންވީމާ، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ފައިނޭންސްގައި ފެނުނު ކަންކަން އެއީ. މި ކަންކަމަކީ ޝަރީޢަތަށް ދާން ކަންކަން. ގޮސްގެން ޝަރީޢަތުން އެ ބޭފުޅުންނާ ދެކޮޅަށް ހުކުމެއް ނާންނަ ހިނދެއްގައި އެ ބޭފުޅުންނަކީ މަޢުޞޫމު ބޭފުޅުންނަށް ވެގެންދާނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ތަޙުޤީޤު މި ގެންގޮސްގެން އެކަމުގެ ބަލުން ފައްޓަވައިގެން އެ ހިސާބަށް ދިރާސާކުރަ އެހާ ފަސޭހަކަމެއް ނޫން އެ ކަން ކުރާކަން. އަޅުގަނޑުމެން އިޖުރާއަތުތަކާ ކަން ހިނގި ގޮތަށް ބަލާބަލަން ކޮމިޓީން އެ އޮޑިޓް އެ ކަންކަން ސާފުކޮށްދޭ. އެހެންނަމަވެސް، ގާނޫނީ މަރުޙަލާތަކެއް އެބަ ހުރި މިގޮތަށް އަންނަންޖެހޭ. އެ މަރުޙަލާތަކަށް ނަގައިސް ނުގެނެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މިއިން އެއްވެސް ބޭފުޅެއްގެ ނަމެއް ޕަބްލިކުކުރާކަށް ވަރަށް ބައިވަރު ބޭފުޅުންގެ ނަންތަކާއި އެއްކޮޅަށް މިގަޑި އެބަ ހުރި. ހާމަކުރުމަކީ އެއީ ޖަރީމާއެއް ނޫން ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަވާއިދުތަކާ ހަމަ. ދެން އަޅުގަނޑަކީ އިދިކޮޅު މެމްބަރެއް. އަޅުގަނޑަށް ވެސް އެނގޭނެތާ މި ރިޕޯޓުގައި ހުރި އެއްޗެހި ވެސް. އަދި މިއާ އެބަ ތިއްބެވި އެހެން ބޭފުޅުން ވެސް ސަރުކާރުގައި ބައިވެރިވާ ބޭފުޅުން ވެސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ސީދާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް މި ރިޕޯޓު ފޮނުވިއަސް، މި ކޮންޓިނިއުވާކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުފެންނަންޏާ އަޅުގަނޑުމެން އެ ވާހަކަދައްކާލުމުގެ ބަދަލު އޮންނާނެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެހާ ބޮޑަށް ތާއީދުކުރާ ކަމެއް ނޫން މި ރިޕޯޓު ޕަބްލިކުކޮށްގެން މި ރިޕޯޓު ޕަބްލިކުކުރުން އެއީ ކޮންމެވެސް ހިސާބެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ކަންކަން ހިފަހައްޓާކަށް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ހަރަކާތްތެރިވާނަން މި ރިޕޯޓުގައި މިހިރަ ކޮންސަރނާއި ރިކަމެންޑޭޝަންތަކާ ކޮންސަރންތަކަކީ ނުގެނެވުނު މި ކަންތައް މަސައްކަތްކުރާއިރުގައި. ހަމަ މި ކަންތައް ހިފެހެއްޓުމުގައި ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް މި ރިޕޯޓު އެގޮތުގައި. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމަކީ. ހަމަ އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ ގޮތަކީ ހަމަ މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ޖުމްލަވާއި އެ ރިޕޯޓު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް މި ރިޕޯޓު ޖުމްލަވާއި ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެގޭ ފޮނުއްވުން ހަމަނުޖެހޭ ގޮތަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ.

<u>ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ މުޙައްރިރު. ދެން ރިޕޯޓު ވަރަށް ތަފުސީލީ ރިޕޯޓެއް. ރިޕޯޓުގައި ދެން މުއައްސަސާތަކުގެ ފެށިން ގެނެސްގެން ސުވާލުކުރުވުން ވާހަކަ. އެ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބުތަކުގެ ވާހަކަ. އެ ތަންތަނުން ޚާއްޞަ ސިޔާސަތުތަކުގެ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުމެން ރިޕޯޓުގެ ސިފައިގައި ހިނގަމުންދާއިރު ދެން އަނެއްކާ އެ ބަޖެޓުން މި ތަނަށް ގެންނަންޖެހޭ ހަރަދުތައް ޚާއްޞަ ބަޖެޓުން. އެ ހަރަދު އެބަ އޮތް. ރިޕޯޓުން ވެސް އެބަ ފެނޭ އަދިވެސް އެ މީހުން ގެނެސްގެން މި ކުރިއަށް ނުދާ މަސައްކަތް އަނެއްކާ ވެސް ބެހޭ. ބަޖެޓު އެބަޖެހޭ. ވާހަކަ އެބަ ދެއްކެވިން. އެ ހިސާބުން މި ތަސްވީރު އަނެއްކާ ވެސް އެ މީހުން މި ތަނަށް ނުގެނެވި މި ބޭނުން ކިއްވެތޯ؟ އަޅުގަނޑު ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނާޒިމް އެ ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމަށް ހަމަ އެ މީހުން އަނެއްކާ ވެސް، މި ކަމާ ގުޅުންހުރި މުއައްސަސާތަކުގެ މީހުން މި ތަނަށް ހާޒިރުކުރަން އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އިނގޭތޯ. ހަމަ އެއަށް ތާއީދުކުރަން. ތާއީދުކުރުމާ އެކު އަޅުގަނޑު ކުރިއަށްދާނަން. ދެން މި ޒަމާނީ ސަލާމަތީ ނިޒާމަކާ މިހާ ބޮޑެތި މަސައްކަތްތަކެއް ހުރިއިރުގައި، އަޅުގަނޑަށް މި، މި ރިޕޯޓުގެ އަޗީގާއި މި އުޅެއުޅެ ބޯޑުތަކުން މި ދައުރާ ވާހަކަތަކުގެ އަލިގަދައި މި ފުރިހަމަކުރަން ސަރުކާރަކަށްވުރެ ހޯރު ކިޔާ އަމިއްލަ ޕްރައިވެޓް ކޮންޓްރެކްޓަރުންގެ ބާރުގަދަވެގެންދާ ތަން. ކިހިނެއް މިވަނީ؟ ކޮބައިތޯ އަޅުގަނޑުމެންގެ ގާނޫނީ ބިންގާއަޔާ؟ މި ކޮމިޓީގެ ބިންގާއަޔާ ކޮބައިތޯ؟ މިއަދު ހަމައަށް ހަތަރު، ފަސް މަސް، ހަ މަސްވެގެން މި ރިކުއެސްޓް ގެނެސް، ކަސްޓަމްސް ގެނެސް، އިމިގްރޭޝަން ގެނެސް، ޕޮލިސް ގެނެސްގެން، ބޯޑަރސްކޮޕް ގެނެސްގެން މި ކޮމިޓީއަށް ކުރަނީ؟ އަދިވެސް ހަމަ އެ މީހުން ކުރާ ކަންތައް އެ މީހުންނަށް އެބަ ކުރެވޭ. އެއީ ހަމަ ޖެހޭކަމުގައި އެ މީހުން ސަރުކާރުގައި ޖެހޭތަތަން ބޭނުންކުރާ މުޅި ބަޔަކު އަރުވާ ޓެކްނޮލޮޖީގައި މި ކަންކަން ވެސް އެބަ ހިނގާ. ޔައުމީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ބިންގާއަޔާ ކޮބައިތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން ޔައުމީ މި ކުރަނީ؟ ހަ މަސްވެގެންދިޔައިރު މިއަދަކުން ވާހަކަދައްކާ ނުދެއްކުން. ރިޕޯޓް އަޅުގަނޑުމެންގެ މަޖިލިސް ނައިބު ސްޕީކަރު ރިޕޯޓެއް ހުށަހަޅައިފި. އެހާ ދުވަސް އެއްބަދަލު އަނެއް ބަދަލު އެ ބަދަލާކަން ފެންނަ ވާހަކަދައްކަވައިފި. އެކަމަކު މިއަދަކުން އަދިމަގުން ނުކުތީމާ. ބަޔަކު، ކޮބައިތޯ ބައްލަވާ؟ މި ދެއްކެވި ވަރަށް ބޮޑު ވާހަކަތައް. ޤައުމީ ސަލާމަތީ ނިޒާމާ ކުރި ކަމެއްގެ ވާހަކަ މި ދެއްކީ. އިމިގްރޭޝަން އެކްޝަން ނަގައިގެން މި ކަންކަން ނިމުނީ ވާހަކާ މިއީ. ދަފާއިގެން ރިޕޯޓް ހަދައިގެން ރިޕޯޓުގެ ސިފައިގައި އެކި ބަޔަކު ގޮސް، މި ބަޔަކު ގޮސް މި ބަޔަކާ ވާހަކަދައްކާ ނޫން މި ދައްކަނީ. ހަމަކޮށް ވެސް ހަމަ އެމެރިކާގެ ފިޔަވަޅުތައް އޮތް ވާހަކަ މި ބުނަނީ. ކިހާ ބޮޑު ނުރައްކަލެއްތޯ؟ އެގޮތްވީމާ، މި ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން މިދާ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ.

މިއަދުވެސް ތަންކޮޅެއް ބޮޑަށް ހަލުއިކޮށް ގޮސް މި ދައުލަތު، ދައުލަތުގެ މައްސަލަ މި ބޮޑުފުރުވައި މި ހާލަތު އެބަޖެހޭ ތިރިވާން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން އެ މިނިސްޓަރު މަސައްކަތްތަކުން، މަސައްކަތްތަކުރަން ދަސްކޮށްދޭން އެބަޖެހޭ. ނޫނީ އެގޮތަށް އެ މަސައްކަތް މިނިސްޓަރު އެ ބޭފުޅުން އެގޮތަށް އެ މަސައްކަތްތަކުންކުރާ ކަމަށް ވަނީނަމަ ދެން އޮތީ ޖިނާއީ ކަންތައްތަކާއި، ގާނޫނީ ޖިނާއީ ކަންތައްތަކާއި އެ މިނިސްޓަރު ގެންދ އަޅަން އެބަ ޖެހޭ. ބަލަހައްޓައިގެން ތިބެގެން، ހާދަ! އެ ޕްރޮގްރާމް އޮތުމެއް؟ އެއީ ވެސް ބަލަންޖެހޭނީ ނޫންތޯ. މި ކޮމިޓީގައި މިހިބަ ފުރުސަތު އަދި ޒާތީ ނިސްބަތްވާ ބޭފުޅުން ހިމެނޭ ގޮތަށް އަދުލުވެރިކަމާ އެކު ކޮމިޓީއަށް. ދެއްދީ ސަރުކާރާ ބެހޭ ކޮމިޓީ، 241 ކޮމިޓީ މިއީ. މި ޕާލިމެންޓަރީ ޕްރިވިލެޖަސް ބޮޑު ބާރުލިބިފައި އޮތް ކޮމިޓީއެއް. މަޖިލީހުގެ އެންމެ ވަރުގަދަ އެއް ކޮމިޓީ. ކޮބައިތޯ؟ ބަޖެޓް ނުވެއްޖެ ނޫންތޯ؟ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ އެދެން އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު ހަމަ މިހާރު ވަސީލަތް އަޅުގަނޑު ހަމަ މިއަދު ބާރުދޭން އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ކޮމިޓީ މިނިސްޓަރު ދަރުބާރުގައި ގާނޫނީ ކޮމިޓީ އަވަހަށް ޕްރިންސިޕަލް މިނިސްޓަރ އަވަހައި އެ މިނިސްޓަރ ދުރަކުން ގެނެސް މަސައްކަތް މިނިސްޓަރު ސަލާމަތީ ގާނޫނެއް ފާސް އަޅުގަނޑު. ކޮށްޕްރޮގްރާމް. ކޮށްޕްރޮގްރާމް. ކޮށްޖަހައިގެން ތިބެގެންފާއިދާ ކަމެއް ނޫން މިއީ. ކޮށްޕްރޮގްރާމް. އަޅުގަނޑު ހަމަ އެދެން ކުރަހަމަން އިޖާބަތް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރު.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑަށް ދެއްވިފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނާޒިމް. އާދެ!

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު ވިލިމާލޭ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ވާހަކަފުޅާ ބެހޭ ގޮތުން ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ މި ކޮމިޓީ އަކީ ނުބައްލަވާނެ މި ކޮމިޓީގެ ތެރެ މި ވާހަކަ ނުދެއްކެވިއަސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް މި ހަމަ

މުއައްސަސާތަކުގެ ފަރާތުން ދުވަސްވެގެން މި ކަން މި އޮތީ ކޯޑެއްގައި ޖައްސާފައި އިންނަނީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން ކަސްޓަމުގެ ފަރާތުން މި ކަން ތަޙުޤީޤުކުރައްވާފައި ހުކުމްގެ ވައްކަތް ސްމަގްލިންގުގެ ދަޢުވާކޮށްދިނުމަށް ޕްރޮސެކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ފޮނުއްވާފައި ހުށަހަޅާ މިހާރު ދެ މަސްދުވަސްވެއްޖެ. އަޅުގަނޑުމެން ގަވާއިދުކުރަންޖެހޭ ބަޔާންތަކެއް މި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ބައްލަވަންޖެހޭ ބައްލަވަންތަކެއް ބައްލަވާފައި ދައުލަތުގެ ހަޤީޤަތް އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނޫޅޭ. ދުރުން އަނެއްކާވެސް މިގެ މަސީ ޕްރޮސެކިއުޝަން ބެހޭ ބައި އިންނަނީ ފުލުހުންނަށް ބަދަލުކުރަން އަންގާފައި އޮތީ. އެ ފުލުހުންގެ ބަދަލު ކުރިއަށް ނުދާ އިންނަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ޢާސަންދައިން 44 މިލިއަން ރުފިޔާ ބައްލަވަން އެޓާރނީއަށް ދިން މައްސަލައެއް ވެސް ފުލުހުންނަށް ހަވާލުކުރީން، އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް މަސައްކަތްކޮށްދީފި އިންނަނީ. އެކި ފަހަރު މައިން ބަލަންޖެހޭ ސުޓީ ހޯދައިގެން މިހާރު އެ މައްސަލައިގެ ބަދަލުގެ ވަރަށް ދުރުނދު އެންމެގިނަބައެއް މިހާރު އެނގިއްޖެ އިންނަނީ. 44 މިލިއަން ރުފިޔާ ހަމަ އެ މީހުންނަށް ދިނުމާ އެއްކޮށް އޮވޭ ބެލިއިން 12 މިލިއަން ރުފިޔާ ކޮށްއެއްގެ ގޮތުގައި ނަގައިގެން ގެންދިޔަކަން ވެސް މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް އިނގޭ. ކޮބައި ދަރަނި ކޮށް ނަގައިގެން ގެންދަނީ؟ 44 މިލިއަން ރުފިޔާ ލިބުނުއިރު 12 މިލިއަން ރުފިޔާ ނަގައިގެން ގެންދަނީ؟ އެއީ މި ދަންނަވާ އެހެންވީމާ، އެ އަޅުގަނޑުމެން ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ދުވަސްގަނޑު މި ކަން މި ހުރަސް މި ޖެހިގެން އިންނަނީ. އެހެންވީމާ، މި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތެއްގައި މަސީ ޕްރޮސެކިއުޓަރ ބައިގެ ބައްލަވާކަމުގައި އެއްވެސް ކަހަލަ ފިޔަވަޅު ނެތް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު މި އޮތީ އެނގިފަ. މިހާރު މަސީ ޕްރޮސެކިއުޓަރގެ މަސައްކަތް ވެސް ބައްލަވާކުރިއްޖެ ކަމަށް ވަކިން ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ވެސް ބަލާނެ ގާނޫނާ. އެހެންނަމަވެސް، ފުލުހުންގެ، ކަސްޓަމްސްއިން މިހާރު މިވަނީ ސްމަގްލިންގުގެ ދައުވާ ގޮތްސްގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކޮށް އެއީ ހުކުމަށްވާގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް. އެހެންވީމާ، ދުރުން އަޅުގަނޑު ގަވާއިދުކުރަނީ އެއީ މިނިވަން މުސްތަގިއްލު ބޭފުޅެއް. އެއީ މިނިވަން މުއައްސަސާއިން އެ ބައި ކުރިއަށްދާނެ ކަމަކީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ގާނޫނީ ވާޖިބު އަޅުގަނޑުމެން މިވަނީ އަދާކުރަން. ވަރަށް އެއީ މި ކޮމިޓީގެ ސްޓޭކްހޯލްޑަރުންގެ ފަރާތުން އަދި ސްޓޭކްހޯލްޑަރުން އެއްބާރުލުމުން މުގައްރިރުގެ ފަރާތުން އަދި މުގައްރިރު އަޅުގަނޑާ ހަވާލުކުރެއްވި ކަނބަލުންނާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން މިވަނީ މި ކަންކަންކުރަން ނިންމާފަ. ހަމަ މިގޮތަށް އެއްވެސް ޙަރަކާތެއް ނުވޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮންމެއަކަށް ބެނަން ކަރުނޑާފަށް އިންނަނީ. ހަމަ ސާޅީސް އިރުގެ ސާޅީހެއް، އިނގިރޭސި ބަހުން ބުނާ ކަމަކީ ވަރަށް. އެހެންވީމާ، އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބީ. އަޅުގަނޑުމެން ޖައްސަވާފައި ނުވޭ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އެ އަދުގައި އެހެންނު. ޝަރީފުން.

<u>ކާފު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޙައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ހަމަ މި ވިލިމާލޭ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިސްމާއީލްގެ އެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ތަންގައި ދެއްކޭ ވާހަކަތަކާ އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ތަންކޮޅެއް ވަރުގަދަކޮށް މި ސިސްޓަމްތައް ނިންމަން އިނގޭތޯ. މިސާލަކަށް މިތަނުގައި ދަންނަވާލަން ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އެ މެންބަރު ހުށަހެޅި ކަންތައްތަކާއި މިހާރުގެ ޖުޑީޝަލް ކޮމިޝަނަށް މި ކަންކަން ހިނގަހިނގާ އޮތުމާ ހުރުމުން މިހުރީގެ ގައަދު ވަން ވާހަކަ. ދެން! އަނެއްކާ ދޮރުކޮށަވެލުން މި މިހުރީގެ ކަންކަން ނިމި، ކަމާ ހަވާލު މިވަނީ އާދައިގެ ނިކަމެތި އާދައި ހުރި ބަނދެގޮތަށް މިހެން ނުހި ކަންކަމުވެސް މިހާރު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ކޯޓުން މި މައްސަލަ ހިނގާތޯ ކިތަންމެ ދުވަހެއް. އެހެންވީމާ، މި ކަން އެބަޖެހޭ ނިމެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ވެސް ހަމަ މުޙައްމަދު އިސްމާއީލްގެ ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑު ވެސް އެދެނީ ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް މި ކަން ކޮންމެވެސް ކޮޅަކަށް ޖެހެއްސުން ކޮންމެހެން އަޅުގަނޑުމެން މި ކާމިޔާބު ހިންގައިގެން ނަހަމަވެސް.

<u>ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ. ހަމަ އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ މި ޕްރޮޕޯސަލަށް މި އެދުނު ބަޔާންކޮށްދީ ކޮމިޓީގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް، މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ ވިދާޅުވި ވާހަކަފުޅުދައްކަވަމުން މަޖިލީހުގެ ތަޢުދީލުގެ މި ރިޕޯޓު ހުށަހަޅަން. ދެން އެއަށް ފުރުސަތާ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވިދާޅުވިހެން. އަޅުގަނޑުގެ ހިތުން މިގެ ނަންބަރުތަކެއް ހުރިހާ އެ ނަންބަރު ރައްކާތެރިކުރަން އެބަ އެނގޭ މި ކަން ހިނގައިދިޔަކަން. ނޫސްތަކުންނާއި ޓީ.ވީތަކުންނާއި ޗެނަލްތަކުންނާއި މި ހުރިހާ ވާހަކައެއް އަޑުއިވޭތާ ފޮއްޓަ ހަ މަސް، ހަތް މަސްދުވަސް. މިގެ ކުރިން، މެދުން ނުވެސް. މިގައި ޝާމިލުވަނީ ކޮންބައެއްކަން ވެސް ނޭނގޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ޤާނޫނާ ބެހޭ ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން މިހާ ދުވަހަށް ތަޙުޤީޤުކުރުމުން އަޅައިރުގައި މިއަން ނަންއަރާފައި އޮންނަނީ އެކަމަށް ޝާމިލުވާ ބަޔަކު. އެހެންވީމާ، އޭގެ މާނައަކީ އެ ނަން އެރި ބަޔަކުގެ ނަންތައް އަޅުގަނޑުމެން ހާމަނުކުރަން ތިބުމަކީ އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ނޫން. އެ ބޭފުޅުންގެ ނަންތައް ވެސް ހާމަވާން

އުޅެނީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ތާއީދުކުރަން. ހާމަނުކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މި ތަރުޖަމާ ވެސް ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ، މި މައްސަލަ ހިނގައިދިޔަ ގޮތް ވެސް ރައްޔިތުންނަކަށް ސާފުކޮށްދެވޭނެ. ރަނގަޅުވާނީ އެއީ މައްސަލައެއް ނޫން. މިހާރިސާބަތް އަންނައިރުގައި އެ ނަންބަރު ހުންނާނީ އެއީ މި ކަމަށް ޝާމިލުވާ ބަޔަކު ވީމަ. އެ ގޮތުން ހުރި ބައިވަރުކަން ވީމަ. ދެން ހަމަ ވިދިވާލާ ދާއިރާގެ އިޖްތިމާޢީ ޖަނބަކު މުޖުތަމަޢު އިސްލާމީ އެ ހުރަހެޅުއްވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން އުޅެނީ މި ކަން ކުރިއަށްގެންދަނިއްޔާ ޕްލޭނެއް. މިހާ މުހިންމު ކަންތައް ޒާތީ ސަޤާފަތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖެއާއި، ރައްޔިތުންނާއި، ސަރުކާރުން މިހާ ބާރުލި އަރުވައިގެންނެވެ. ޖައްސަލުވެދިނުމަކާ ކަންކަން ރަނގައިގެން މި ދިރާއިރުގައި މިހާ މި ކަންކަމުން ދެން އިޖުރާ ކޮށްދެއްވާނެ ކުރަންވީ މިހާރަ ގޮތުން، މި ކަންކަން ބެލުމަށް ޖާކާ އައްޔަންކޮށްފައި ހުރި އިދާރާތަކުގެ ވެރިން. މިއީ ނުހަމަ ކުރަންވީ 24 ގަޑިއިރު ހާދަ ތިބެގެން ވެސް 24 ގަޑިއިރުން ވެސް މި ނިޒާމަށް ކަންކަން. ދެން ކޮންމެ ފަރަކަށް އުޅަ ބޭނުން ކޯޓުގައި ނޫޅޭ ޖާގައެއް، ބަޖެޓް ނޫޅޭ، ޓީންގެއް ނޫޅޭ، ހޮސްޕިޓަލްގެއް ނޫޅޭ، އެއަރޕޯޓެއް ނޫޅޭ. މިހެން ނޫން ދެއްކޭ. މިއީ ހަމަ ގަސްދުގައި، މިއީ ގޮވެގެން މި ތިބީ ގޮވެގެން. މި އެންމެންނާ ގުޅިގެން ހިނާ ބޭއް ޖަރީމާއެއް މިއީ. މި އެންމެން ހުރި ބަލައި މި ކަންކާ ގުޅުން ހުރި އެންމެން އުޅެނީ އެ ތަންތަނުން ބޭނުންކުރަން. ދުރުކުރަން. މި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ކުރެވޭން ހުރި ހުރިހާ ގަސްތާކަމަކާ އުޅެނީ ކުރަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޙައްމަދު. ދެންމެގައި އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކައަށް އަލިއަޅުވާލައި މަޖިލީހުގެ ނައިބު ސްޕީކަރު އެ ދެއްކެވި ވާހަކަ ހައިރާންވާންޖެހޭ ވާހަކައެއް. އެ މުޢައްސަސާތަކުން އިޖްތިމާޢީ މެންބަރު ނާޒިމް އެ ފާހަގަކުރި އެ މައްސަލަ ނުބައި ވާހަކަ. ކުރިއަށް ނުދާ ވާހަކަ. ނިޔަނުގާ ވާހަކަ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޝުޢޫރު ވަޒަންކުރަން ޖުޑީޝަރީއާ ގުޅޭ ވާހަކަ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނު، ޖަޖުން އެ މަޖިލީހަށް ޖުޑީޝަރީއާ ގުޅޭ ވާހަކަ. މަނި ޕެންޝަނާއި މަޖިލީހަށް ނުހިނގާ ވާހަކަ. ކޮން ވާހަކައެއްތޯ އެއީ؟ ޕާލަމެންޓަރީ މިޝަނެއްތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން މާދަމާ މާދަމާ، މާދަމާއަކު ވެސް މިރޭއަށް ވެސް މި ވަގުތު ވެސް ސިޓީ ޖާގައިގައި އެ ހިސާބު ހާޒިރުކުރުން. ކުރެވޭނީ މި ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރު އިނގޭތޯ. ކުރެވޭނީ ހާޒިރު. ހާޒިރުކޮށްފައި މި މަޖިލީހަށް ނިންމާފައި ޕާލަމެންޓު ބަހައްޓަފައި. މިއީ ދެމެހެއްޓެން ރަނގަޅުކަމެއް މި ވާހަކައާ ދަރަޖަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އަދި ހަމަކާތު ވާހަކަ މި ދިޔައީ ނުހަނު ބޭކާރުވުން. އެއް ވާހަކަ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ސިފައިދޭ އިސްލާހީ ކަމެއް މި ކަން އެހެން ނޫން މިގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ދަރަޖައިގައި ނިންމުން، މި ކަން ހަމަ ވަރަށް ސާފުކޮށް މިއަދުން މިހާރު ވެސް މިކަ

ނަމަވެސް އެ ބޭފުޅުން ހާޒިރުކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އެ މައްސަލަތައް ކުރިއަށް، ވަނީ ޓާމްސްރިފަރެންސްގެ މައްސަލައާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހަށް ރިފަރުކުރަން ފޮނުވި މައްސަލަ ޕާލަމެންޓް ކޮޅާ ހަމައަށް ނުލިބިގެން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ބަޔާނާއި ނުބަލައިގެން، ދިރާސާކުރުމުގެ އެ އުޅެނީ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ފަސްކުރި އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ބަޔާނާ. އަޅުގަނޑު ހަމަ އެގޮތަށް ހުށަހަޅަން މިއަދުން ވިއްސަ އަދި މިހާ ވިއްސަ މުޅެއްކިޔަން ޕްރިވެޓްއިގަނޑާ އެއްޗެ ފުރުސަތުއައްގައި މި ބޭފުޅުން ހާޒިރުކޮށްގެން މި މައްސަލަ އަލުން އެ ބޭފުޅުން ސާފުކޮށްދިނުމަށް ކޯރަމް ނުހަމަ ޕްރޮސީޖަރު ބަލައި ބަޔާންކުރެވުނު.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވައިފި:</u>

އަޅުގަނޑު މިހާރު ދެން މި ސްކްރީނަށް ޖަހާލަން އެ މައްސަލަ ކުރިއަށްގެންދާނެ އެ މިހުން ހުށަހެޅުމުގެ މައްސަލަ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ އެއަށް ބައިވެރިވެލައްވަން މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު. ޝަރީފް.

<u>ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝަރީފް ވާހަކަދައްކަވައިފި:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރިޔާސަތަށް. އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ ހަމަ އެ ބޭފުޅުން މި ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުކުރަން އިނގޭތޯ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވައިފި:</u>

ދެން ޝަރީފް އިސްލާހެއް އެ ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމަށް ޝަރީފް ތާއީދުކުރި. ފޮނުވައިގަންނަން ބޭފުޅުން ވޯޓަށް އެހުން. އަދުރު.

<u>ހިތަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދައްކަވައިފި:</u>

މިގަޑި ކަންކަން މިވާ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ސާފު. މި މައްސަލަ ބަލަބަލައި ހުއްޓާ ޕުލިސް ކޮމިޝަނަށް، އޭރުގެ ޕުލިސް ކޮމިޝަނަށް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ޕުލިހުގެ ތެރޭގައި އިން މަގާމެއްގައި ހުންނަ ބޭފުޅެއް ނަވީން. ވިޔަސް އެބަ ހުރި. ތުހުމަތު ކޮށްފައި ހުރި ގޮތް ވަނީ މަންޖެހިފަ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް މިނިސްޓަރު. ހަމަ ޕްރޮސިކިއުޝަންގެ ބޭފުޅުން ގެތެރޭގައި ބަލާ ސަރަޙައްދު ދެއްކި އިނގޭތޯ. ޕޮލިސް ދިޔައީ. އަޅުގަނޑު ކޮމިޝަނަށް ދަށްކޮށް ވާހަކަތައް ނޫން. ސިފަ ވިޔަފާރި ޕޮލިޓިކަލް އޮތުމަށް ހުރި އަޅުގަނޑުމެން އަޑުގައި އެ ކަން ހިނގާދިޔަ ގޮތް. އެއީ ޕްރޮސެސްއެއް ފޮނުވަން ހިނގާ ކަންކަން. މައްސަލައިގައި ނުހިނގައިގެން މި އުޅެނީ ޕްރިސްކްރާއި

ކޮރަޕްޝަން މިއަކަށް ވަދެވަދި އޮތްވަރުން ނުހިނގައިގެން އުޅެނީ. ޕްރޮސީޖަރަށް ޖެހޭނެ ކުރެވޭތޯ މި ވަރަށް ހުއްޓާ ގަރާރާ އެއްކޮށް ހުރިހާ މި މައްސަލަތައް ނުބެލެހެއްޓޭތީ؟ އެއްވެސް ސަބަބެއް އެބަ އޮތްތޯ؟ މިސާލަކަށް އެ ކަން ކުރަން ޕްރޮސީޖަރު ޖެހޭނެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ކަން ނުހިނގައިގެން ހަމަ އަލުވެސް ތަކުރާރުވޭތީ. ސާފުކޮށް އެނގޭ ކަސްޓަމްސް ތަޙުޤީޤު މި ހުރިހާ ހިސާބުތައް ބަދަލުވެގެންދިޔައިރުގައި އެ ސިސްޓަމް ގަތް ފަރާތްތަކުން ހަރަދުކުރަންޖެހުނު ގޮތުގައިވެސް 100 އެއްޗާ މިދިޔައީ ކުރިޔާ. އެކަމަކު އާދައިގެ ދެ މިހުންގެ މަސައްކަތް މި އެންމެރިގެން ގޮސްސަ، މުޅިއްކުރު، އާދައިގެ ދެ މިހުންގެ މަސައްކަތް މި ތަރުސަރަ އެންމެރިގެން ގޮސް މި ސިސްޓަމް ހުރި ގޮތުގެ ބަދަލުގައި މިހާރު ފެސް ނުކޮށް މި ދެއްކުމުގައި. ކޮންމެވެސް ތަރުކާރީ އެތެރެވެގެން މި ދެއްކުން އައިސްފައި އެހެން ބޯނެގެ ފައިސާހަރަޖް. އެހެންވީމާ، އެ ވަރަށް ދެންމެ ދިޔަގޮތު ދާއިރާގެ ގޮތުގައި ފިޔާލި ގަވަރން 100 މިލިއަނެއްހާ ރުފިޔާ ހަރަދުކުރެވިގެން ގެނެސްފައި ހުރި ސިސްޓަމް އޮއްބަކަށް ދޮރުގެހުރި ކޮމްޕެނީތަކެއް ފެސް ކަސްޓަމްސްގެ ބަދަލަށް ބޭނުންވާ ނޫން. ހަމަ ހުރިކޮޅަށް ކޮންމެހެން ހިއްސާ ކަސްޓަމްސްގައި ބައިވެރިވާ އެއްކޮށް ބަދަލުކުރަނީ. ކޮލެޓަރަލް ސަރުކާރަށް 67 މިލިއަން ރުފިޔާ ޚަރަދުކުރަނީ މިލިޔަނުން އެއްކޮށް ހަމަ ބެލުމަށް ދިޔައީ. ހަމަ އާއްމުކޮށް ޕަބްލިކް ކޮށްފައި ފައިސާދެއްވައިގެން ކުރުވާފައިވާ އެ ގެނައި ސިސްޓަމް ކޮންޓްރެކްޓް. ހަމަ އެއަށް ފެށް އަރާ ހަމަ ޓެންޑަރ، ސާފުކޮށް މިލިއަން ރުފިޔާ ދަށުކުރަނީ ޕޮލިސީޖަށް. އޭގެ އެއްކޮށް ހަބަރެއް ރަށްތަކުލީޑަރުން ހާމަވެފައި ޝައްދަރުހާލު. މި ކުރުމަކީ ބޭނުމެއް މަސައްކަތްކުރެވޭ މި ކުރުމުގައި. ފުލުހުންނަށް ކޮންމެހެން ސުވާލު ނޫން މި ކުރުމަކީ. ޕާޓީއަކީ މި ފައިސާވެސް ޚިލާފު ކާޑު ބޭރުގެ ކުރިއަށް ކޮލެޓަރަލް ދޮރުވެރި އެކައުނޓް ބޭސް އެއްބަސް އެސްޓިމޭޓް ދެކޮށް ނޫން. އެއީ މި ކުރާ ވަޒީފާދޭން ބަޔާން. ކޮލެޓަރަލް އިސްތިސްނާ ބޭނުންކުރާ ހުރިހާ އެއްޗެހި ބިލުތައް. ފިހާރަ ދާއިރާގެ ދަށުގެ ބަޔަކު ޖަމާކުރި ޚާއްޞަ އެއްބަސް ތިޔަ މިއިސްލާހު މި ފުދޭނީ ގޮތުގެ މަސައްކަތްތައް ބޭނުންވާ ކުރުމަށް އެއްޗެއް ފެނިގެން މި. ކޮލެޓަރަލް މި ހުށަހަޅާ. އެހެންނަމަވެސް، މި ކޮލެޓަރަލް ނުހިނގައިގެން މި ކޮލެޓަރަލް ގާނޫނީ ހުރިހާ ކޮލެޓަރަލްތަކެއް ހިނގައިފައިވާ މިއަދު. އެހެންނަމަވެސް، މި ކޮލެޓަރަލް ނުހިނގައިގެން މުދަލުގެ ބިޑާގެން ކޮންމެ ކަމަކީ ފަސޭހަކަމާ ބޭނުން ފަސް ކަރުދާހުގެ ބޮޑެތި ކޮލެޓަރަލް ގޮތް ފުދިގެން، ހިނގާފައި އޮތީ. އެއީ ރަނގަޅުވީ. އެހެންނަމަވެސް، މި ކޮލެޓަރަލް ބަލަހަށް ތާރީޚު މި ކޮލެޓަރަލް ބައެއްހަމަވާން އެބަ ޖެހޭ. ކޮލެޓަރަލް ހުރިއްޖެ ފެސް ބޭސް މިހުންނަށް ރިޕޯޓުތަކުގެން ހުރިއްޖެ. އެއީ އެ ކަން ހިނގާ ގޮވާލި. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ކުރިން ދާންނެ އަޅުގަނޑުމެން މި ދަރުބާރުގައި ވަރަށް ބައިވަރު ނަންބަރާއި އެއްޗެހި ހުރިގޮތް އެއީ އެންމެ ހަރަދުވެ ގޮވާލި ބޮޑުވަރު ގެންގޮސްފައި އެ ކުރިއާ ބޮޑުޖެހޭ ނަންބަރާ އެއްޗެހި ހާމަވެގެން ދިމާނުވޭތޯ؟ އެއީ އެ ކަން ވާންޖެހޭ ގޮތްތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާލައި އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނައިދީފައި ކޮންކަން ކުރަން ޖެހޭނީ. އަޅުގަނޑުގެ އެއްވެސް މަސައްކަތް ނުކުރެ. އަޅުގަނޑު އެއްވެސް ކަމަކަށް؛ ތިއިން އެއްވެސް ކަމަކަށް ބިރެއް ނުގަންނާނަން. އަޅުގަނޑުގެ

ނޫންނޫން ފަރިތަކުރުން. އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ސާފުކޮށް މިހިރީ. އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ، ތަޅުމަށް ހުށަހަޅަންވީ. ހުރަހަރެއިގެން ބަހުސްކުރަންވީ. އެކަމަކު ދަޅުތަކެއް ނެތް ދައުލަތް މިއީ. އެ ދައުލަތުގެ ސަލާމަތީ ހިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީ މިއީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާ ނިންމުމެއްގައި އެއްވެސް މީހެއްގެ ކަމެއް ނުހައްޤުން ބީވެގެން ދިއުން އެއީ ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަމެއް އެއީ. އަޅުގަނޑުގެ އެއްވެސް މައްސަލައެއް ނެތް ތަޅުމަށް ރިޕޯޓް ގެންދިއުން. އެއީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ދެކޭގޮތަކަށް ކަމެއް ނޫން އެއީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހަންނާން.

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްރަޙްމާން އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު. އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީއަށް ބޮރާސްބޫޖް މިނިސްޓަރު ހާޒިރުކޮށްފިން އިނގޭތޯ. އެ ބޭފުޅުން މި ކޮމިޓީގައި ކޮމިޓީއަށް ދިޔައިރާ ޖަވާބުގައި މި އޮންނަނީ އަސްލުގައި އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނަކަށް އަޅުވައިގެން މިއަދު ވާހަކަދައްކާލީމު. އެ ބޭފުޅުން އެ ކޮމިޓީގައި އެބަ އޮތް ހަމަ ވަރަށް ސާފުކޮށް ވިދާޅުވެފައި މި ބޯޓު މީޓާ އޭޖެންސީ ސެކިއުރިޓީ ބެލެހެއްޓުމެއް. އަޅުގަނޑުގެ ކަންބޮޑުވުމަކީ އަދި މިހާރު ހަމަ ދިޔައިރުގައި ފެށި ހަމަ މި ކަން މި ގޮތަށް ތަކުރާރުކޮށް ކޮންމެ ދުވަހަކު، ކޮންމެ ދުވަހަކު ހިނގަމުން އެބަދޭ. ކޮބައިތޯ އަޅުގަނޑުމެންގެ ފާޑިބަކި އަސްލުގައި؟ އަޅުގަނޑުމެން މިއީ ޕޮއްލުރާ ބަހައްޓާ އަސްލުގައި؟ ހުއްޓަދެއްވާ ފަހުމުން އެބަ ބުނޭ ސެކިއުރިޓީ ބެލެހެއްޓޭ. އެހެންވެއްޖެ ކަމަކުން ވަންޏާ އެ ދައުލަތުގައި ކޮންނަ ހުރިހާ ބާރުވެރިކަންވަނީ އަސްލުގައި. މި ކަން މިހާރު ފެށި ބޭރުބަޔަކަށް މި ވައްކަންތައް ހިނގަމުންދާ އެބަ އަސްތު. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަން ހަމަ މިއަދުން ހުއްޓުވަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ގޮވާލަން އިނގޭތޯ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ.

ކާފު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

މުގައްރިރު؛ މިހާރު އަދުގަނޑުވެސް މި މައްސަލައިގައި ހުއްޖަތްތަކެއް މި ހާލަތުގެ މައްސަލައިގައި މިހާ ސީރިއަސްކޮށް މި ކަން ބަލަން މި ބޭނާ ސަބަބަކީ އަދުގަނޑުވެސް މި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތަކުގައި މިއަދު މިހިސާބަށް އައިއިރު ހުކޫމާ ގުޅޭ ކޮންމެ ކަމެއް އަހިލާ ވަކި ހިސާބަކުން ހުއްޓޭނީ. ދެން މިސާލަކަށް ދެންމެ ހަނދާންކުރި ދާއިރާ މެންބަރު އެ ދައްކާ ވާހަކަތަކާއި މި ކަނޑުތަކަށް ވަރަށް ނުރައްކާތެރި ވާހަކަ އިނގޭތޯ މިއީ. އެހެންވީމާ، އަދުގަނޑު ހަމަ ތަކުރާރުކުރަން އަދުގަނޑު ހަމަ މުގައްރިރަށް ހުށަހަޅަން މި ބޭފުޅުން މި ތަނަށް ހާޟިރުވުން. ދޫނި އެ ކަމަށް؛ މިހާރު އަދުގަނޑުމެން ގެނެސްފިން ކަސްޓަމްސް ގެނެސްފިން. ޕޮލިސް ގެނެސްފިން. ކޯސްޓްގާޑު ގެނެސްފިން. މި ހުރިހާ ބޭފުޅުން ގެނެސް އަލުން ހިނގާނެ މިއީ ރިވިއުކުރަން އިނގޭތޯ. ރިވިއުކޮށްފައި މި ކަން އެބަޖެހޭ ނިމުން. މިއީ ޒަރޫރީ ސަރުކާރަށް ހުރި ވަރަށް ބޮޑު ނުރައްކަލެއް. އަނެއްކާ އޭގެ އިތުރަށް އަދުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނާ މެދުގައި ރައްޔިތުން ކުރާ އިތުބާރު ގެއްލިދާނެ ކަމެއް އިނގޭތޯ މިއީ. އެހެންވީމާ، އަދުގަނޑު ބޭނުންވޭ އެ ކަން ވެސް ތަޙްޤީޤުކުރަން. މިތާނގެ އެއް ގެނބުރަކާ އަނެއް ގެނބުރަކާ ކުރަމުންދާ ގޮތަށް ގޮސް މި ކަން ހިނގައިދިޔަ ނުވާން. އެހެންވީމާ، އަދުގަނޑުމެންނަށް މި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން އެކާ ވަރުގަދަ ބާރުތަކެއް ދީފައި މި ކަން ބެލޭ ގޮތަކަށް ހުރުމާ އަދުގަނޑުމެން މި ދިރާސާކުރުމަށް ދެކޮޅު މަޝްވަރާކުރައްވައި ހުރިހާ ބަޔަކާއި ހުށަހެޅުމަށް ނަތީޖާއެއް ތަރުތީބުން އެއީ ހިނގާނެ މި މައްސަލައިގައި ވަރަށް ސީރިއަސްކޮށް ހަމަ ޝަރުޢީ އުސޫލުން ފަރާތްތަކުން ބައެއް، ފަރާތްތަކުން ބައެއް ގެނެސް މި ކަން ނިންމަވަން އިނގޭތޯ. މި ފަހަރު ވާން މި ކަން ނިމުން.

ހިޔާވަހި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްގަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަދުގަނޑުވެސް މިހެން ގެނެސްފިން، އެ ބޭފުޅުން ގެނެސްފިން މި ތަނަށް. ވާހަކަދައްކައިލީން. އެއްވެސް ކަމެއް ނެތް އޮންނަންޖެހޭ އުސޫލުގެ ތެރެއިން ކުރިއަށްވެސް. އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގައި ބައިވެރިވީމާ ޓްރާންސްފަރކުރަން އަރަކުރިއީ އެއްވެސް އުސޫލެއް، ގަވާއިދެއް، އެއްވެސް ކަހަލަ ގޮތުގައެއް ނޫން. މި ސަރުކާރުތަކެއް ނޫން. މި ދިޔަ ހުރިހާ ސަރުކާރުތަކެއް ވެސް މިގޮތަށް ޕޮލިޓިކަލީ ހިންގައިދީފި. އެކަމަކު މިއީ ކަންކަން އޮތް ގޮތް މިއީ. ދެން އަދުގަނޑުގެ ގަބޫލުކުރާ ނުކުރަން ކޮމިޓީގެ ފުރިހަމަކަމާއި ކޮމިޓީގެ ކޮންޓްރޯލާ އެއްކޮޅަށް ބާރުތަކެއްދީފައިވާން މި ހުރިހާ ސިސްޓަމްތަކެއް ބަލައި ނިޒާމުތަކުގައި ހުރި ދަތިތައް ހުރި މިހާރު ނޫނީ ހުރި މިހާރުގެ މަސައްކަތް މި މައްސަލަ ނިމިގެންދާނެ ކަމަކަށް އެ މިހާރުގެ ގަދަރަން މުދާ ވަންއިރު. އެކަމަކު ބޮޑުގައި ހުރި މިހާރުގެ މަސައްކަތް މި މައްސަލައިގައި ދައްކާލުމުވެސް މުޅިން ވަކައިގެން ހުރި ހުރި ތަފާތު. މިއަދު ދޫން ކަންކަން ހިނގައިގެން ދާތީ. އެހެންވީމާ، ހަމަ މިއީ ބޭރުގެ ނުވަތަ ދާޚިލީގެން، ދާދި މިހެން ބާރުކުރަނީ މި މުޅި

ބޭފުޅުންގެ މައިގަނޑު މަގުސަދަކަށް މި އޮންނަނީ. ނުވިތާކަށް ރިޕޯޓު ހަދާ ފޮނުވާއިރު އެކަށީގެން ނަންބަރު ނުބައިކޮށް ޖަހައިގެން ނަމަވެސް، ކޮޅު ބޭރެއިން ވެސް މި ކަންކަން ދުއްވާލުން. މިހެ މި ޙައްދުގައި ކަންކަން ހިންގުމުން މި އަންނަ ގޮތަކީ. ކަނޑުއެޅިގެން ވައްކަންކުރިކަން އަނގައިރުގައި ދުން ޗިއާރުމަންޓަށް މައްސަލައެއްގައި ފަނޑުއާރަން ކުރުމުންނުރާއް ހިސާބަށް ނުރާން ކަންކަން. އެއީ ވަގުތަކު އެނގޭ އެބަ ފަނޑުއާރަން ވެސް. އެކަމަކު ފަނޑުއާރު ކުރުމުންކުރާއިރު މި ކަންކަން މިހެން ހުރިހާލަތު މި މަސައްކަތް ބާރުދުވި ނޫނީ އަލުން ބަދަލުގެން ޖެހުމަކީ. މިހެ ހާލަތު މި ޓަކުމުގައި ހުރިހެ. އެހެންނަމަވެސް، މި ކަންކަމަށް އެބަޖެހޭ އަދުވަސްފަހުން ތިރާރަތްކުރަން. ފަނޑުއާރަކާ ބޭނުމަށް ކަމުގައިވާ ފަރުޖެހެވިދާ އި ފަނޑުއާރަކާ ދުރުކުރާނެދަށް ކަމަށް ބުޓަރުވުމަދުތުރާ ބޭނުންކުރާއިރު ވެސް އި ފަނޑުއާރަކާ ބުޓަރުވުމަދުތަރު ދުރުކުރާނެދަށް އަމަންޓާ ޒިރާފަތް އެޅިގެން ހުރިހާލަތް ކަންކަން ނުހިނގާނެ މި ޚާއްޞަ.

ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ފުލުހުން އަދުގައި ނާޒިލް ވާހަކަދައްކާލުން:

އަދިގަނޑު މިއަދު މި މަޖިލީހަށް އަދިގަނޑުކަން ވެސް ގަބޫލުކުރާ ނުކުތާ ރާނޑުވަރާނަށްސަރުކާރުން ފުލުހުންގެ ޖާގާތަށް ލިބިގެން ނޫނީ ނިންމައިލެވޭން ކަމަކަން. ދެން މިހެނި އަދިގަނޑު ތަންތަނުގައިވެސް ބާރުނުވެ އިތުރު ވާހަކައަށް އިންގޭތީ މިހާރު މި މަޖިލީހަށް ދިމުލައިގެން ދިމާވާ އަދިގަނޑު ގޮއްސުމާ ނުކުތާން މި ކޮމިޓީގެ އެއްވެސް ފުލުހުންގެ އިންސާފުވާ ގޮތް ކަމަކަން. އަސާސާ އަދިގަނޑު ގޮސްފާ ނުކުތާން މި ކޮމިޓީގައި ޖެއްބެ ބޭފުޅުންނަ ރިޝްވަތު ދެވޭން ބޭފުޅުން ކަމަކަން ވެސް. މި ތަޖުރިބާއި ވެސް ޖެހޭން ރިޝްވަތު ނުދެވޭން މިހެން ވެސް، ރިޝްވަތުގައި ނިމިދާން މިހެން ވެސް އިންގޭތީ. އެއްގޮތަކަށްކަން ނުދެވޭން ރިޝްވަތުގެ. އަދިގަނޑު ގޮއްސުމާ ނުކުތާން މި ކޮމިޓީގެ އިސްތިޢުފާ އެދިގެން ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅަމުން ފަދަ ކަމަކަން. ދެން އެކަމު ޖެހެއަވަ ހަނދާނު ދިމާގެ ފުލުހުން ދުނިޔެ ވާހަކައިގައި ވިދާޅު ކަސްޖެހޭގެ ވެރިން ބަދަލުކުރާ ވާހަކަ އިންގޭތީ. ކަސްޖެހޭގެ ވެރިން ބަދަލުކުރުމުގެ ނޫނީ މި ކަން ދަނީގެއް ނުވާނެ. އެއަން ފެށިގެ ކަމަކަން ވަންޏާ ކޮން ވެރިންއާ ކަމާއި ވެސް އަދިގަނޑު ޝަހާދަތް ދޭން ކަމުގައި ތަރުޖަމާ ކަމަކަން ވަންޏާ އިންގޭތީ ހަމަ އެއް ގެވުލްކަން ޖޭރި ކައިގެން ޖެހޭ މިހެން އެއާ ޝާހާ. ޖޭރިން މައްޗަކަށް އަރައިސަ ޖޭހޭ ވެރިންނަ އެއާ ޖޭހޭ އެހެން މުތަދިހާޖެހުމާ އެކަ އެޅި ކަންކަމުގައި ބައިވެރިވެގެން ކޮނޑޮ ކުރިސްޓަރއިޒޮގޮހޭ ޖޭހޭ މިހެން. އެހެންމިހާ މިހެކަނީ. އެހެން ޝާންނަހާ މިހެނީ ނުވާނެ އިންގޭތީ. ދެން ހުރިހާ ސޮރުދުމުގެ ދަރުހުނާ ފުލުހުންގެ ވާހަކައާއި ވެސް އަދިގަނޑުމަގުންނަ ދާދިފަހުން އިރަށް ދުވަހު ރިޔާސީ ކުރިޔަށްދިއުން އިސްތިއުމާލު ދާއިމީ ކަންކަމުގައި ވެސް ދާދި ގޮތް. އެހެންނުނުވިސް؟ އެހެންމިހާ،

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް، ކުރީގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ގައިގަ ވަރުބޮޑުކަމުން ޖެހިލަ ފުލުސް ސީ.ސީ.ޓީ.ވީ ގަޑި ދިމާލުވެގެން މައްސަލަ ބޭނު އިނގޭތޯ. މިއީ މިވާ ގޮތަކީ. ސީ.ސީ.ޓީ.ވީގެ ގަޑިއާއި އެ ޖެހި ގަޑިއަކާ ދިމަލެއްނުވޭ. ޑީ.އެން.އޭ ދިމާލުވެގެން 25 އަހަރުގެ ޙުކުމަކުން މިނިވަންވެ ދިމާވެއްޖެ އާދެ ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީގެ މައްސަލަ ޖެހިގެން. އެހެންވީމާ، މި ދެންނެވި އެހެން ސުވާލު ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދުސްތޫރު އެއީ ބާރުތަކެއް އިންޑިޕެންޑެންޓް އެބަޖެހޭ އިނގޭތޯ. އޭރުން އަޅުގަނޑުމެން މި ދަރުމާ ވާހަކަ ކޯޓުތަކަށް ޖާގަދީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން އެ ބޭފުޅުން ހުށަހަޅުއްވަމުންދާ ރިޕޯޓު ނިންމާކަން އިނގޭތޯ. އެއީ ވާގޮތަކީ ރިޕޯޓު ނިންމަން ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތުތަކެއް މިހިރީ ޖެހިފަ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނީ އެ މިނިސްޓަރ އަންގަނީ ކަންކަމެއް ކުރަން. އެ ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މުއްދަތު ދީފިން. 30 ދުވަސް، 60 ދުވަސް ދީފިން. އެހެންވީމާ، 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ކަންކަން ކުރުމަށްފަހު ނޫނީ ފިޔަވަޅުއެޅުމަށްފަހު ދެން ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުކުރުވާދިން. އެހެންނޫނީނަމަ، ރިޕޯޓު ނުކުރަފައި ފުލުސް އެ ބޭފުޅުން މި ތަނަށް ގެނެސްގެން ބަލާފާން. އެހެނަކު ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ނެރެން. އެ ސުންގަޑި ހަމަވެގެން ދެން ފުލުސް އެއީ ހަމަ ފިޔަވަޅު ނުލާ ބަލާލާ ދުވަހެއް އެއީ އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަނޑު މުހިއްމުކަން ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވީ ދެން އަނގަބަސް ދުވަސްވަމުން މި ރެކޯޑަށް އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާލައި ކޯޓަށް ތަޖުރިބާ ފުލުހުން ގެންގުޅޭ ފުލުހުންނާއި ދިފާޢުކުރާނެ ހާކުރަންދާން. އެހެން ދެން އެ އަދި ބޭނުންކޮށް އެހެރަ ކުރިއަރާދާން. އެހެންނޫންތޯ؟

ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު ނާޒިމް އެ ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް ރިޕޯޓް ހަމަ މިގޮތުން މަޖިލިސް ފޮނުވައިލަން ތާއީދުކުރަމުން ހަމަކުރަން އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން ހުށަހަޅަން.

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުއްލަޠީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިޢްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ހަމަ ކުރިން ފެށި ދަންނަވާލި މި ކަންކަމަށް އަސާސީގައި ޖެހިލުމުން މިނިސްޓްރީއާއި ޕޮލިސްއާއި ކޯޓު ޖުޑީޝަރީ ހިނގާ ކަމެއް އިނގޭތޯ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ފުލުސްއާރާ ކަސްޓަމްސް އިނގޭތޯ. އެއީ އެހެން މި ދުރުންވެސް އަސްލުގައި ވަރަށް ގިނަ ފަހަރު އެކި ފުލުހުންތަކަށް އިންޓެލިޖެންސް ސަރަހައްދު މިނަވަރު އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅި ވަރަށް ގިނައިން ޕޮލިސްބިޔަ މިނިސްޓްރީގެ ސްޓާފް މިނިސްޓަރ ފުލުހުންނާ ގުޅިގެން އިނގޭތޯ. ވިދާޅުވި ބޭބޭ ނަގާނެ. އެ ޗާ ދަންނަވަން އަންނަނީ ބޭބޭ އަޑާފަ. މި ތަނަށް ވަޑައިގެން

ވިދާޅުވީ ސޮލިއުރިޖީ މި އާޓީ ބެރުޓާފާއި. އަޅުގަނޑު މި ޑޮކިއުމަންޓް ކޮންސެޕްޓަށް. ހިރިޝްއޮވެގެންނޭ މި ބުނީ މިޔާ
އަޔާފައި މި އާޓީ؟ ވިޔަފާރި ރަނގަޅު ވިޔަފާރިއަކާ އަޔާނާ. ދެން ހިރިޝްއާއި އަޅުގަނޑުމެން މި ކަންކަން ބަރޮއިދުކާނީ؟
އެހެންވެގެން އަޅުގަނޑު މި އެރުމި މިހާރުން ހަމަ ދިފައި އޮންނަ ފިރިމިބޮޔަށް ކަންސަޓިކަރުވާނާ.
ކަންސަޓިކަންގެން ނުންގޮތަކަން މި ކަން ކުރިޔަށް އެއްވެސް ހަރެސްއެއްގޮތް ނަންނަން އަޅުގަނޑުމެންނަކަން.
ކަސްޓަމްސްއާ ގުޅިގެން ބޮނަށް ބޮނާސްޓޭޓް މިނިސްޓްރީން އާއި ހުއްދަ ދެއްވާފައި. ބޭނުމް ދިގުމިނށް ނޮނާ.
ބޮނާސްޓޭޓް މިނިސްޓްރީގެ ބޭފުޅުން ވަޒީރުން އެބަ ވިޔަފާރި ސަރަޙައްދު ބެހޭގޮތުން މިނާ ބޭނުއް އަޔާއިދުއްނާ.
އެކަމަކު ހުރި ބާރީ. ނުވިޔާކަން ހަމައެކަނި ތަޞްއް ނުދެން. ޖެހިހަމަ ކަމު ވެސް ބާރީ. މިއިނީ ދިރާގުކަ އާބީ ބަހައް
ދުރުން ހާލު ޖެހޭ. ޔައްވެގެންކީ ހާލު ޖެހޭން އެ އެއްޓަކި ނަކަލުވީ އަސްލުދައި؟ އެހެންވީމާ، މި ކަންކަން މިހާރުން
މިހާރުން ބަރޮއިދުކާ ކަމަކަން ވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ބޮނާސްޓޭޓް މިނިސްޓްރީގައި ދަންނަވައިގެން މި ކަން އެބަޖެހޭ
ހަމަ މި ބޭނާ ގޮތަށް ދިރާގުކައި ހަމަހަމަ ފިރިމިބޮކާއި އެއްޗަކި އެބަޖެހޭ ކަންސަޓިކަރުވަން އެއި ސަރަޙައްދު ބެހޭގޮތާ
ކަމަށް ވަނީ. އެ ބޭފުޅުން މި ތާނގައި އެ ކަމަށް އިއުތިރާފުވެއްޖެ. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>
ދެން މިހިސާބުން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ ނިންމައިލާނަން. ދެން މިއަދު މި ދެއްކި ވާހަކައިގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް
އަޖެންޑާގެ ފިޔަވަޅުތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ކޮމިޓީ ފީޝާ އަޕްޑޭޓްކުރަމުން ބާއްވައިގެން ކުރިއަށް ގެންދާނަން އިންޝާﷲ.
ޝުކުރިއްޔާ.